

Socialutskottets betänkande 2020/21:SoU7

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 om stöd till personer med funktionsnedsättning, främst med hänvisning till pågående arbete och utredningar.

I betänkandet finns 33 reservationer (SD, C, V, KD, L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 140 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning.....	9
Utskottets överväganden.....	10
Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning	10
Stöd till personer med funktionsnedsättning	22
Hjälpmedel	46
Motioner som bereds förenklat.....	53
Reservationer	54
1. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, punkt 1 (C)	54
2. Delaktighet, punkt 2 (SD, KD)	54
3. Delaktighet, punkt 2 (C)	55
4. Våld mot personer med funktionsnedsättning, punkt 3 (SD, KD)	55
5. Bemötande av personer med funktionsnedsättning, punkt 4 (KD)	56
6. Äldre med funktionsnedsättning, punkt 5 (C).....	57
7. Barn med funktionsnedsättning, punkt 6 (KD).....	57
8. Statistik , punkt 7 (V, KD).....	58
9. LSS och grundläggande behov, punkt 9 (SD, KD).....	58
10. Övriga frågor om LSS och assistansersättning, punkt 10 (SD)	59
11. Övriga frågor om LSS och assistansersättning, punkt 10 (V).....	60
12. Övriga frågor om LSS och assistansersättning, punkt 10 (KD).....	60
13. Ersättningsystem för assistans, punkt 11 (SD).....	61
14. Ersättningsystem för assistans, punkt 11 (KD)	62
15. Stöd till anhöriga, punkt 12 (SD, KD)	62
16. Habiliteringsersättning, punkt 13 (C)	63
17. Habiliteringsersättning, punkt 13 (V)	63
18. Daglig verksamhet, punkt 14 (SD)	64
19. Daglig verksamhet, punkt 14 (KD)	65
20. Utförande av personlig assistans, punkt 15 (SD).....	65
21. Ledsagarservice och ledsagning, punkt 16 (KD)	66
22. Ledsagarservice och ledsagning, punkt 16 (L)	66
23. Kontroll, punkt 17 (SD).....	67
24. Kontroll, punkt 17 (KD)	67
25. Tillståndsprövning, punkt 18 (KD).....	68
26. Hjälpmedel , punkt 19 (SD).....	69
27. Hjälpmedel , punkt 19 (KD).....	69
28. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (SD).....	70
29. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (C, L)	71
30. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (V)	71
31. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (KD)	72
32. Handlingsplan för fysisk aktivitet, punkt 21 (KD)	73
33. Funktionshindersorganisationer, punkt 22 (C)	73
Särskilda yttranden	75
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (SD)	75
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (C).....	75
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (V)	75

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (KD).....	75
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (L).....	76
6. Särskilt yttrande (M).....	76
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	77
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	77
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	90

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning

1. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 57.

Reservation 1 (C)

2. Delaktighet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 42 och

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 56.

Reservation 2 (SD, KD)

Reservation 3 (C)

3. Våld mot personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 62 och

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 19.

Reservation 4 (SD, KD)

4. Bemötande av personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 17 och 18.

Reservation 5 (KD)

5. Äldre med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 59.

Reservation 6 (C)

6. Barn med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 7 (KD)

7. Statistik

Riksdagen avslår motion

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13.

Reservation 8 (V, KD)

8. Tillsyn

Riksdagen avslår motion
2020/21:1917 av Magnus Manhammar (S).

Stöd till personer med funktionsnedsättning

9. LSS och grundläggande behov

Riksdagen avslår motionerna
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 16, 17 och 28,
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 2 och
2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 12.

Reservation 9 (SD, KD)

10. Övriga frågor om LSS och assistansersättning

Riksdagen avslår motionerna
2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9,
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15,
2020/21:2195 av Sultan Kayhan m.fl. (S),
2020/21:2232 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2020/21:2785 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 5, 8 och 30 samt
2020/21:3589 av Sofia Westergren och Marlène Lund Kopparklint (båda M).

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (KD)

11. Ersättningsystem för assistans

Riksdagen avslår motionerna
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10 samt
2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 11.

Reservation 13 (SD)

Reservation 14 (KD)

12. Stöd till anhöriga

Riksdagen avslår motionerna
2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 68,
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 20 och
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 24.

Reservation 15 (SD, KD)

13. Habiliteringsersättning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 7 och 8,

2020/21:1806 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),

2020/21:2784 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),

2020/21:2786 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M) och

2020/21:2955 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 16 (C)

Reservation 17 (V)

14. Daglig verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 23 och

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 25.

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (KD)

15. Utförande av personlig assistans

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 69 och

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 21 och 44.

Reservation 20 (SD)

16. Ledsagarservice och ledsagning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1423 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 26.

Reservation 21 (KD)

Reservation 22 (L)

17. Kontroll

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 57–60,

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 12, 13 och 15 samt

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 21.

Reservation 23 (SD)

Reservation 24 (KD)

18. Tillståndsprovning

Riksdagen avslår motion

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 20.

*Reservation 25 (KD)**Hjälpmedel m.m.***19. Hjälpmedel**

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:422 av Per Lodenius (C),

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 29,

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 21–23 och

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 58 och 59.

Reservation 26 (SD)

Reservation 27 (KD)

20. Stöd till fritidsaktiviteter

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 30 och 32

samt

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 15.

Reservation 28 (SD)

Reservation 29 (C, L)

Reservation 30 (V)

Reservation 31 (KD)

21. Handlingsplan för fysisk aktivitet

Riksdagen avslår motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 28.

Reservation 32 (KD)

22. Funktionshindersorganisationer

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2017 av Alexandra Völker (S) yrkande 3 och

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 60.

Reservation 33 (C)

23. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 14 januari 2021

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Per Ramhorn (SD), Mikael Dahlqvist (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Dag Larsson (S), Lina Nordquist (L), Christina Östberg (SD), Pernilla Stålhammar (MP), Mats Wiking (S), Anders W Jonsson (C), Maj Karlsson (V), Pia Steensland (KD) och Ann-Britt Åsebol (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 140 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

Cirka 60 av dessa motionsyrkanden behandlas i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. De motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Vid sammanträdet den 22 oktober 2020 lämnade statssekreterare Tobias Lundin Gerdås, Socialdepartementet, och företrädare för Socialstyrelsen information om LSS-boenden.

Vid sammanträdet den 12 november 2020 lämnade även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) information om LSS-boenden.

Utskottets överväganden

Rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, om delaktighet, om äldre och barn med funktionsnedsättning samt om statistik och tillsyn.

Jämför reservation 1 (C), 2 (SD, KD), 3 (C), 4 (SD, KD), 5 (KD), 6 (C), 7 (KD) och 8 (V, KD).

Motionerna

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 57 föreslås ett tillkännagivande om att stärka förutsättningarna för kommuner och regioner att bidra till att Sverige efterlever FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i praktiken.

Delaktighet

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 42 föreslås ett tillkännagivande om att samhällsviktig information ska vara tillgänglig för en så stor del av befolkningen som möjligt. Motionärerna framhåller att det är viktigt att man genomför en översyn som också beaktar att medieutbudet förändras.

I kommittémotion 2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 56 föreslås ett tillkännagivande om att det i samtliga beslut som kan beröra personer med funktionsnedsättning ska finnas ett funktionshindersperspektiv.

Våld mot personer med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 62 föreslås ett tillkännagivande om en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter i fråga om ett förebyggande arbete mot våld mot personer med funktionsnedsättning.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 19 föreslås ett liknande tillkännagivande.

Bemötande av personer med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om en fast myndighetskontakt. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om riktlinjer för bemötande av personer med funktionsnedsättning. Motionärerna framhåller att riktlinjerna ska baseras på befintlig forskning och kunskap. Motionärerna understryker att en viktig grundförutsättning för kvalitet i all verksamhet som berör personer med funktionsnedsättning är kompetent personal.

Äldre med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 59 föreslås ett tillkännagivande om att se över dels hur kommunernas insatser för äldre personer med funktionsnedsättning kan stärkas, dels om det finns behov av en statlig utredning om funktionshinder och åldrande. Motionärerna pekar på att kunskapen om hur personer med intellektuell funktionsnedsättning kan få ett så bra åldrande som möjligt har utvecklats de senaste åren.

Barn med funktionsnedsättning

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om en uppföljning av hur barnkonventionen genomsyrar samhällets stöd till barn med funktionsnedsättning. Motionärerna framhåller att en sådan uppföljning är nödvändig för att säkerställa att även rättigheterna för barn med funktionsnedsättning och barn till föräldrar med funktionsnedsättning stärks i enlighet med lagens intentioner.

Statistik

I kommittémotion 2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att utveckla rutiner för att hämta in statistik och indikatorer för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Motionärerna pekar på att det behövs kunskap för att identifiera luckor men också för att analysera vilka åtgärder som leder till utveckling och positiva effekter.

Tillsyn

I motion 2020/21:1917 av Magnus Manhammar (S) föreslås ett tillkännagivande om att stärka tillsynen av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i Sverige.

Gällande rätt

Förordningen om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken

Enligt 1 § förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken ska myndigheter under regeringen utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de funktionshinderspolitiska målen. Myndigheterna ska verka för att personer med funktionsnedsättning ges full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor. Myndigheterna ska särskilt verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I detta arbete ska konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning vara vägledande.

Myndigheterna ska i arbetet med att göra myndigheternas lokaler, verksamhet och information mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genomföra inventeringar och utarbeta handlingsplaner. Denna skyldighet gäller dock inte om det är uppenbart att det inte behövs med hänsyn till verksamhetens art (2 §).

Myndigheterna ska, när det finns anledning till det, samråda med Myndigheten för delaktighet (MFD) om hur insatser enligt denna förordning ska utformas (3 §).

Diskrimineringslagen

Enligt 1 kap. 5 § diskrimineringslagen (2008:567) definieras funktionsnedsättning som varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Enligt 1 kap. 4 § 3 avses med bristande tillgänglighet att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse.

Bakgrund och pågående arbete

Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken

Funktionshinderspolitiken omfattar det mål för och den inriktning av funktionshinderspolitiken som anges i propositionen Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86).

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Genomförandet av funktionshinderspolitiken ska inriktas mot följande områden:

- principen om universell utformning
- befintliga brister i tillgängligheten
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- förebyggande och motverkande diskriminering.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

År 2008 ratificerade Sverige FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess fakultativa protokoll. Det fakultativa protokollet innebär att den enskilde har möjlighet att klaga till FN:s kommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning om den enskilde anser att hans eller hennes rättigheter är kränkta. Konventionen skapar inte i sig några nya rättigheter utan tydliggör mänskliga rättigheter i relation till personer med funktionsnedsättning. Dess syfte är att säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan åtnjuta sina mänskliga rättigheter.

Av konventionen följer att varje konventionsstat inom två år efter ikraftträdandet ska lämna en fullständig rapport till FN:s kommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning om de åtgärder som den vidtagit för att verkställa sina skyldigheter enligt konventionen. Sverige lämnade sin första rapport 2011. Varje rapport granskas av kommittén, och Sveriges rapport togs upp för granskning (en s.k. dialog) 2014. Efter genomförd dialog beslutade kommittén om sina sammanfattande slutsatser till Sverige (United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD/C/SWE/CO/1).

Kommittén lämnade i oktober 2018 en lista med frågor inför Sveriges sammanslagna andra och tredje rapport. Sveriges svar på frågorna redovisades i en rapport under november 2019. Nästa steg är att kommittén bjuder in Sverige till en s.k. dialog. Enligt uppgift från Socialdepartementet har det ännu inte kommit någon sådan inbjudan.

FN:s konvention om barnets rättigheter

Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och trädde i kraft den 2 september 1990 då den hade ratificerats av 20 stater, däribland Sverige. För att förstärka och fördjupa åtagandena i barnkonventionen finns det numera tre fakultativa protokoll till konventionen.

Den 1 januari 2020 fick FN:s konvention om barnets rättigheter ställning som svensk lag (prop. 2017/18:186, bet. 2017/18:SoU25, rskr. 2017/18:389). Det innebar ett förtydligande av att svenska bestämmelser ska tolkas i förhållande till barnkonventionen i mål och ärenden.

Regeringen beslutade den 15 mars 2018 om att ge en särskild utredare i uppdrag att kartlägga hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen. Uppdraget redovisades den 15 november 2020. I betänkandet Barnkonventionen och svensk rätt (SOU 2020:63) bedömer utredningen att svensk lagstiftning och praxis till allra största delen stämmer överens med barnkonventionen. Utredningen pekar på några övergripande exempel som att barn i Sverige har rätt till yttrande-, religions- och mötesfrihet, rätt att gå i skolan och att få sjukvård. Kommuner och myndigheter har ansvar för att barn har en skälig levnadsstandard och att de skyddas från våld, övergrepp, utnyttjanden och diskriminering. Vidare lyfter utredningen fram att särskilt stöd i olika sammanhang ska ges till barn med funktionsnedsättning. Utredningen har dock funnit att det finns cirka 30 undantag där svensk lagstiftning och praxis inte överensstämmer med barnkonventionen bl.a. diskriminering på grund av föräldrarna, barnomsorg, skydd mot skadligt arbete och frihetsberövade barn.

Utredningens betänkande bereds inom Regeringskansliet.

MFD fick i regleringsbrevet för 2017 ett uppdrag att analysera om det finns behov av att utveckla den praktiska tillämpningen av barnkonventionen inom myndighetens verksamhetsområde. MFD har därför genomfört ett arbete med att identifiera hur konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och barnkonventionen stärker och kompletterar varandra. MFD har tagit fram en handlingsplan för att myndigheten ska kunna arbeta mer systematiskt med att integrera ett barnrättsperspektiv i myndighetens alla delar.

Av handlingsplanen framgår bl.a. att MFD genom sitt instruktionsbundna uppdrag kan bidra till förverkligandet av barnkonventionen i samhället genom att

- samla in, producera och sprida kunskap om levnadsvillkoren för barn med funktionsnedsättning och på så sätt öka kunskapen hos andra samhällsaktörer.
- arbeta för att andra aktörer inkluderar ett funktionshindersperspektiv i sina stödverktyg och produkter.
- ta fram implementeringsstöd riktade till aktörer med ansvar för barn eller vars verksamhet rör barn.

I november 2019 publicerade MFD en vägledning för hur olika aktörer metodmässigt kan gå tillväga när en internationell konvention som barnkonventionen tolkas och tillämpas.

Barnombudsmannen har fått i uppdrag att dels genomföra utbildningsinsatser om vägledningen, dels samla rättspraxis i fråga om

barnkonventionen från nationella och internationella domstolar i en databas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2021.

Agenda 2030

”Ingen ska lämnas utanför” är den övergripande principen för Agenda 2030 som FN:s generalförsamling antog 2015. MFD har i uppdrag att bidra till att funktionshindersperspektivet får ett större utrymme i offentliga aktörers arbete med Agenda 2030. En del av uppdraget gäller att analysera av vilken roll och betydelse principen om universell utformning kan ha i genomförandet av agendan. Uppdraget löper 2020–2021 och ska genomföras i dialog med funktionshindersrörelsen och andra relevanta aktörer. Myndigheten lämnade en delredovisning den 4 december 2020 som avhandlar uppdragets första år. MFD pekar bl.a. på att funktionshindersperspektivet ännu inte har fått ett särskilt stort genomslag i arbetet med hållbar utveckling. MFD uppger att det finns ett stort intresse bland offentliga aktörer för att integrera funktionshindersperspektivet i arbetet med hållbar utveckling. I delrapporten uppges att myndigheten under 2021 kommer att arbeta vidare med ökad kunskap, stöd och samverkan. Uppdraget ska slutredovisas till regeringen senast den 28 januari 2022.

Regeringens resultatredovisning

I resultatredovisningen för funktionshinderspolitiken i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9) framhåller regeringen att det nationella målet för funktionshinderspolitiken till stor del handlar om att göra samhällslivet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Genom möjlighet att utbilda sig och arbeta ökar också förutsättningar för delaktighet, inte minst ekonomiskt och socialt. Regeringen pekar på att det finns skillnader i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning jämfört med den övriga befolkningen även om situationen kan skilja sig mellan olika grupper av personer med funktionsnedsättning. Enligt regeringen är det viktigt att synliggöra dessa förhållanden för att kunna ge en så rättvisande bild som möjligt av hur väl det nationella målet med funktionshinderspolitiken uppnås. Regeringen konstaterar att det inte går att dra några långtgående slutsatser av den beskrivna utvecklingen i relation till funktionshinderspolitikens mål eftersom det saknas fullt jämförbara indikatorer över tid.

I resultatredovisningen konstaterar regeringen att det finns viss positiv utveckling. Exempelvis har digitaliseringen skapat nya förutsättningar för självbestämmande och delaktighet, och framsteg har också redovisats i de verksamheter som bedrivs av statliga myndigheter, kommuner och regioner.

Regeringen framhåller i redovisningen att analysen sammantaget visar att personer med funktionsnedsättning totalt sett sämre levnadsvillkor än befolkningen i övrigt, även om situationen kan skilja sig mellan olika grupper av personer med funktionsnedsättning.

Av regeringens resultatredovisning framgår att funktionshinderspolitiken inkluderar ett barnrättsperspektiv och ett ungdomsperspektiv. När det gäller uppföljningen av funktionshinderspolitiken saknas det till väsentlig del statistik som specifikt belyser resultat som rör barn och unga med funktionsnedsättning.

Styrtredningen för funktionshinderspolitiken

I maj 2019 överlämnade Styrtredningen för funktionshinderspolitiken sitt slutbetänkande Styrkraft i funktionshinderspolitiken (SOU 2019:23) till regeringen. Styrtredningen har haft i uppdrag att se över styrningen och uppföljningen av regeringens funktionshinderspolitik som beslutades 2017. Mål inom prioriterade samhällsområden, arbetssätt och uppföljning ska enligt förslagen tydligt kopplas till det nya nationella målet för politiken och till förverkligandet av rättigheter.

Utredningen lyfter fram sju samhällsområden av särskild betydelse och hur funktionshinderspolitiken ska genomföras inom dessa, liksom i samhället i stort. För varje samhällsområde ska det finnas en myndighet med ett särskilt samordnande ansvar gentemot övriga samhället. MFD ska ansvara för den övergripande uppföljningen och analysen.

Utredningen föreslår därutöver att förordningen om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken skärps, att principen om universell utformning – att göra rätt från början för att se till att alla kan använda samma saker och tjänster – ska vara vägledande, att kunskapen om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning ska öka, bl.a. genom ny officiell statistik, och att en nationell samordnare ska tillsättas.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Myndigheten för delaktighet

MFD har i sin rapport Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2019 (2020:4) hämtat in uppgifter från statliga myndigheter, kommuner och regioner om deras arbete med funktionshinderspolitiken. En majoritet har en handlingsplan eller liknande styrande dokument för systematiskt arbete med tillgänglighet i sina lokaler, sin verksamhet och sin information. Mer än hälften av de svarande kommunerna anger att de har en specifik kommunövergripande strategi eller plan för hur tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska öka i kommunen. Av de svarande kommunerna och regionerna är det mindre än hälften som uppger sig ha mätbara mål. I princip samtliga kommuner som lämnat uppgifter till MFD har samråd med funktionshindersrörelsen på övergripande nivå. Bland motsvarande grupp statliga myndigheter är det drygt hälften som samråder med funktionshindersorganisationerna i enstaka frågor som direkt eller indirekt berör personer med funktionsnedsättning.

MFD har i regleringsbrevet för 2020 (S2019/05315/RS) fått i uppdrag att redovisa utvecklingen inom funktionshinderspolitiken i en samlad rapport. Om möjligt ska aktuell statistik redovisas så att det går att följa utvecklingen över tid. All individbaserad statistik ska presenteras, kommenteras och analyseras efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta. Rapporten ska redovisas till regeringen senast den 19 februari 2021.

MFD har i regleringsbrevet för 2020 även fått i uppdrag att stödja kommunerna med kunskap om hur välfärdstekniska lösningar kan bidra till ökad självständighet och delaktighet. Myndigheten ska också stödja kommunerna med kunskap om hur e-tjänster kan utformas så att så många som möjligt kan använda dem. Uppdraget ska genomföras i samverkan med SKR samt i relevanta delar i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 1 mars 2021.

Diskrimineringsombudsmannen

Sedan den 1 januari 2015 ingår bristande tillgänglighet som en form av diskriminering i diskrimineringslagen (2008:567). Bristande tillgänglighet kan utgöra diskriminering när en verksamhet inte gör tillräckligt för att en person med funktionsnedsättning ska kunna få tillgång till eller delta i verksamheten. Vad som är tillräckligt bedöms bl.a. utifrån hur andra lagar reglerar tillgänglighet och hur den enskilda situationen ser ut. Förbudet ska bidra till att öka tillgängligheten i samhället så att människor med funktionsnedsättning kan delta på likvärdiga villkor (do.se).

Funktionsnedsättning är en av de diskrimineringsgrunder som oftast förekommer i anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen (DO). År 2019 kom det in totalt 2 661 anmälningar till DO. Av dessa rörde 804 diskriminering som har samband med funktionsnedsättning, varav 394 rörde bristande tillgänglighet. Anmälningarna som rör funktionsnedsättning har främst handlat om upplevd diskriminering inom arbetslivet, utbildningsområdet, socialtjänsten samt handel med varor och tjänster (www.do.se).

Myndigheten för tillgängliga medier

Myndigheten för tillgängliga medier har i uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier och arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar, oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån (SCB) har i regleringsbrevet för 2018 getts i uppdrag att med utgångspunkt i det nationella målet för funktionshinderspolitiken, samt målen för Agenda 2030, redovisa data för att möjliggöra uppföljning av levnadsvillkoren för flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning. I uppdraget ges SCB möjlighet att bl.a. lämna förslag till hur

befintliga data i större utsträckning kan användas för att följa upp funktionshinderspolitiken samt kostnader för detta.

Av SCB:s rapport *Lämna ingen utanför – Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige från oktober 2020* framgår att det finns flera områden där det saknas statistik för att bilden över utsattheten ska bli komplett. Exempel på ett sådant område är personer med funktionsnedsättning, inklusive barn med funktionsnedsättning, där det finns utmaningar i den statistiska uppföljningen. SCB framhåller att en av de viktigaste slutsatserna som kan dras av innehållet i rapporten är att på en övergripande nivå kan bl.a. personer med olika typer av funktionsnedsättningar sägas vara särskilt sårbara för vissa typer av utsatthet som lämnar människor utanför i utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle.

Sveriges Kommuner och Regioners positionspapper

För att tydliggöra SKR inriktning när det gäller funktionshinder har ett s.k. positionspapper tagits fram. Positionspapperet redovisar utgångspunkter, vägledande principer, frågor som är gemensamma för flera sektorer och frågor inom sektorer. SKR vill lyfta fram hur kommuner och regioner kan bidra till att utjämna skillnader och undanröja hinder så att personer med funktionsnedsättning kan bli delaktiga i samhället på lika villkor (skr.se).

Dokumentet antogs av SKR:s styrelse i november 2017. Det ska utgöra en vägledning för SKR:s arbete och göra SKR till en tydligare aktör i det funktionshinderspolitiska samtalet.

Positionspapperet omfattar 72 punkter inom olika områden där SKR anser att det är särskilt viktigt att uppmärksamma delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Dokumentet innehåller också positioner med krav på regeringen och myndigheter.

Kunskapsguiden.se

På webbplatsen kunskapsguiden.se finns kvalitetssäkrad kunskap från flera myndigheter och andra aktörer. Kunskapsguiden.se vänder sig till dem som arbetar nära personer med behov av insatser inom hälsa, vård och omsorg. Socialstyrelsen är ansvarig utgivare i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Forte, Läkemedelsverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), SKR och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV).

Under området Funktionshinder på kunskapsguiden.se finns bl.a. en yrkesintroduktion för baspersonal som arbetar med personer med funktionsnedsättning och utbildningsmaterial om bemötande inom socialtjänsten och om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

Framtidens socialtjänst

Utredningen Framtidens socialtjänst överlämnade sitt betänkande *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) i augusti 2020. I

betänkandet lyfts betydelsen av ett gott bemötande. Utredningen framhåller att mötet med den enskilde är en av de viktigaste faktorerna för god kvalitet i socialtjänsten och att den enskildes kontakter med socialtjänsten som myndighet, enligt förvaltningslagen, ska vara smidiga och enkla, och att den enskilde ska få sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen, är inte tillräckligt för att socialtjänsten ska beakta bemötande som en central kvalitetsaspekt i alla delar av sitt arbete. I betänkandet anges att utan ett väl fungerande bemötande vill och vågar människor inte söka stöd och hjälp vid behov. För att markera betydelsen av ett respektfullt bemötande och kopplingen mellan bemötande och god kvalitet, föreslår utredningen att det i socialtjänstlagen ska anges att enskilda ska bemötas på ett respektfullt sätt utifrån sina förutsättningar och behov.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och bemötande behandlades senast i betänkande 2019/20:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Motionsyrkandena avstyrktes (s. 14–15). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:114).

Utskottets ställningstagande

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas. Utskottet vill framhålla vikten av de angelägna frågorna som lyfts fram i motionerna och att rättigheter och levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning i grunden är en demokratifråga.

Utskottet anser att det är viktigt att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning faktiskt verkställs i samhället. Utskottet välkomnar därför de initiativ som har tagits för att stödja och följa upp att konventionen följs. Utskottet har tagit del av att Sverige har lämnat en rapport till FN:s kommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning om de åtgärder som vidtagits för att verkställa Sveriges skyldigheter enligt konventionen. Utskottet vill även påminna om att ett förslag som lämnades av utredningen Styrkraft i funktionshinderspolitiken var att myndigheterna ska ha god kunskap om FN-konventionen och ska verka för att öka kunskapen om konventionen i samhället. Utskottet anser inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:2953 (C) yrkande 57. Motionsyrkandet bör avslås.

Utskottet noterar att Myndigheten för tillgängliga medier har i uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier och att arbeta för

att alla ska ha tillgång till bl.a. samhällsinformation utifrån sina förutsättningar. Utskottet välkomnar att MFD har fått i uppdrag att stödja kommunerna med kunskap om hur välfärdstekniska lösningar kan bidra till ökad självständighet och delaktighet. Utskottet påminner också om SKR:s positionspapper och att SKR vill lyfta fram hur kommuner och regioner kan bidra till att utjämna skillnader och undanröja hinder så att personer med funktionsnedsättning kan bli delaktiga i samhället på lika villkor. De statliga myndigheterna har även ett ansvar för att utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de funktionshinderspolitiska målen. Myndigheterna ska också se till att lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Utskottet förutsätter att det även fortsättningsvis bedrivs ett aktivt arbete inom området. Utskottet finner inte skäl att föreslå några åtgärder med anledning av motionerna 2020/21:2032 (SD) yrkande 42 och 2020/21:2953 (C) yrkande 56. Motionsyrkandena avstyrks.

Utskottet vill understryka att personer med funktionsnedsättningar precis som alla andra människor ska få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och känna sig trygga och säkra. Utskottet ser mycket allvarligt på de frågor som motionärerna lyfter om våld mot personer med funktionsnedsättning och det är också mot den bakgrunden som utskottet under hösten 2020 fick information om LSS-boenden från Socialdepartementet, SKR och IVO. Utskottet noterar vidare att det finns olika typer av utbildningsmaterial och information på webbplatsen kunskapsguiden.se om bl.a. våld och utsatthet hos personer med funktionsnedsättning. Utskottet avser att följa frågan om våld och utsatthet hos personer med funktionsnedsättning mycket noga och förutsätter att frågan har hög prioritet hos regeringen. Utskottet anser därmed inte att det för närvarande finns anledning för utskottet att ta något initiativ med anledning av motionerna 2020/21:2032 (SD) yrkande 62 och 2020/21:2996 (KD) yrkande 19.

När det gäller frågor om bemötande av personer med funktionsnedsättning vill utskottet uppmärksamma att Utredningen Framtidens socialtjänst framhåller betydelsen av ett respektfullt bemötande i sitt betänkande Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag. Utskottet vill peka på det uppdrag som MFD har att bidra till att funktionshindersperspektivet får ett större utrymme i offentliga aktörers arbete med Agenda 2030. Utskottet understryker betydelsen av ett respektfullt och kompetent bemötande men anser för närvarande inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta några initiativ med anledning av motion 2020/21:2996 (KD) yrkandena 17 och 18.

Utskottet anser att frågorna som motionärerna uppmärksammar om äldre med funktionsnedsättning är av mycket stor vikt. Utskottet förutsätter att berörda aktörer bedriver ett aktivt arbete för att även rättigheter och levnadsvillkor hos äldre personer med funktionsnedsättning tillgodoses och att de kan känna trygghet och frihet. Utskottet anser dock inte att det för närvarande finns anledning att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:2953 (C) yrkande 59. Motionsyrkandet avstyrks.

Utskottet har uppmärksammat att betänkandet Barnkonventionen och svensk rätt överlämnades till regeringen i november 2020 och nu bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser framemot att följa arbetet. MFD har vidare tagit fram en handlingsplan för att myndigheten ska kunna arbeta mer systematiskt med att integrera ett barnrättsperspektiv i myndighetens alla delar. I november publicerade MFD också en vägledning för hur olika aktörer metodmässigt kan gå tillväga när en internationell konvention som barnkonventionen ska tolkas och tillämpas. Även Barnombudsmannen har fått uppdrag med anledning av barnkonventionen och ska bl.a. genomföra utbildningsinsatser om den nyss nämnda vägledningen. Utskottet ser positivt på de genomförda uppdragen och det pågående arbetet. Mot den bakgrunden finner utskottet inte att det finns anledning att vidta något initiativ med anledning av motion 2020/21:2996 (KD) yrkande 1 som därmed avstyrks.

Utskottet har uppmärksammat att SCB i sin rapport Lämna ingen utanför från oktober 2020 framhåller att det finns brister i den statistiska uppföljningen när det gäller personer med funktionsnedsättning. Även i resultatredovisning i budgetpropositionen för 2021 konstaterar regeringen att det saknas jämförbara indikatorer för funktionshinderspolitiken över tid. Utskottet delar motionärens uppfattning om vikten av att ha tillgänglig och tillförlitlig statistik samt jämförbara indikatorer för att kunna följa upp funktionshinderspolitiken. Statistiken är av betydelse inte minst som underlag vid beslut om insatser och stöd. Utskottet förutsätter att regeringen och myndigheterna fortsätter att arbeta för att få fram sådan statistik. Utskottet finner inte att det för närvarande finns anledning att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:167 (V) yrkande 13, som därför avstyrks.

Utskottet kan konstatera att det är flera myndigheter som har i uppdrag att följa upp funktionshinderspolitiken. Utskottet finner därför inte att det finns anledning att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:1917 (S). Motionsyrkandet bör avslås.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förändringar i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och assistansersättningen, ersättningssystem för assistans, stöd till anhöriga, habiliteringsersättning och daglig verksamhet, utförande av personlig assistans, ledsagarservice och ledsagning samt kontroll och tillståndsprövning.

Jämför reservation 9 (SD, KD), 10 (SD), 11 (V), 12 (KD), 13 (SD), 14 (KD), 15 (SD, KD), 16 (C), 17 (V), 18 (SD), 19 (KD), 20 (SD), 21 (KD), 22 (L), 23 (SD), 24 (KD) och 25 (KD).

Motionerna

LSS och grundläggande behov

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av de grundläggande behoven. I yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet. I yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt återställa rätten till personlig assistans för det grundläggande behovet kommunikation.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att samtliga grundläggande behov i sin helhet ska vara assistansgrundande. Motionärerna framhåller att det finns både personliga och samhällsekonomiska effekter av att alla bidrar och hjälper till i samhället, utifrån sina egna unika förutsättningar. I partimotion 2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet.

Övriga frågor om LSS och assistansersättning

I kommittémotion 2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning i syfte att stärka lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Motionärerna framhåller att utredningen ska ha som målsättning att återupprätta lagens grundintentioner.

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att verka för en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att ett nytt system bör införas innan tvåårsomprövningarna åter börjar tillämpas.

I motion 2020/21:2195 av Sultan Kayhan m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över rätten till personlig assistans. Motionärerna

pekar bl.a. på att stödet behöver vara mer omfattande och anpassat efter dagliga behov som att klä på sig, förflytta sig m.m.

I motion 2020/21:2232 av Marléne Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om särskilda skäl i LSS. Motionären pekar på att det i dag krävs särskilda skäl för att få ha assistans i skola och daglig verksamhet. I motionen framhåller motionärerna att en sådan ändring skulle innebära helt andra möjligheter att ta till sig kunskaper i skolan, skapa arbetsmöjligheter efter skolan och bevara den personliga integriteten.

I motion 2020/21:2785 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att systemet för att bedöma ersättningsmodell och assistansrätt ska förtydligas och förenklas. Motionärerna framhåller att det finns en stor osäkerhet om hur Försäkringskassan tolkar, bedömer och beslutar om bl.a. assistansrätten vid olika förändringar i levnadssättet.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att en lämplig myndighet ska se över det s.k. makeansvaret. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om omprövning av behovet av assistans. Motionärerna framför att tvåårsomprövningarna av assistansersättningen inte ska införas förrän lagstiftningen säkerställer att samtliga grundläggande behov anses vara assistansgrundande i sin helhet. I yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att inkludera utövande av arbete i de grundläggande behov som ger rätt till personlig assistans.

I motion 2020/21:3589 av Sofia Westergren och Marléne Lund Kopparklint (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att utveckla den personliga assistansen. Motionärerna lämnar förslag om bl.a. personlig assistans för barn under 18 år, huvudmannaskap och kontroll.

Ersättningsystem för assistans

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen. I yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om en höjning av schablonen för timersättningen motsvarande löneutvecklingen. Motionärerna pekar bl.a. på att 75 procent av assistanssamordnarna har varit tvungna att göra neddragningar.

I kommittémotion 2020/21:2996 yrkande 9 av Pia Steensland m.fl. (KD) föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning om en långsiktigt hållbar indexbaserad finansieringsmodell för timschablonen för assistansersättningen. Motionärerna menar att det är nödvändigt för att säkerställa att seriösa arbetsgivare med kollektivavtal ska kunna bedriva personlig assistans med kvalitet. I yrkande 10 samma motion föreslås ett tillkännagivande om att höja timschablonen för assistansersättningen med 2,2 procent år 2022 och 2023. I kommittémotion 2020/21:3543 yrkande 11 av Ebba Busch m.fl. (KD) föreslås ett likalydande tillkännagivande.

Stöd till anhöriga

I kommittémotion 2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 68 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att det införs av en samordnande funktion för familjer med ett eller flera barn med funktionsnedsättning eller särskilda behov. I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 20 föreslås ett likalydande tillkännagivande.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om koordinatörer som stöd till anhöriga. Motionärerna anser att en viktig uppgift för en koordinator kan vara att minska organisatoriska mellanrum, felaktig eller otydlig information samt otillgängliga tjänster.

Habiliteringsersättning

I kommittémotion 2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att se över lagstiftningen om habilitering. Motionärerna vill säkerställa likvärdiga insatser i hela landet och öka individens rätt att påverka sina egna habiliteringsinsatser. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att rätten till habiliteringsersättning ska slås fast i lag.

I motion 2020/21:1806 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att fler sysselsättningsmodeller ska omfattas av habiliteringsersättning. I motion 2020/21:2784 föreslår samma motionärer ett tillkännagivande om att utreda om det kan införas ett fribelopp för inkomst, som inte påverkar bidraget från Försäkringskassan. I motion 2020/21:2786 föreslår samma motionärer ett tillkännagivande om att utreda hur fler alternativa sysselsättningsmodeller kan omfattas av LSS.

I kommittémotion 2020/21:2955 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om en mer enhetlig ersättning vid daglig verksamhet. Motionärerna påtalar att ersättningen skiljer sig åt mellan kommunerna.

Daglig verksamhet

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa ett system med skyddsnet för de som råkar ut för skador under sin dagliga verksamhet.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om daglig verksamhet. Motionärerna påminner om att LSS-utredningen föreslog att Socialstyrelsen skulle få i uppdrag att ta fram kunskapsunderlag för hur den dagliga verksamheten kan utformas så att de som står längst från arbetsmarknaden får ökade möjligheter att förvärva och bibehålla sina förmågor och till delaktighet i samhället.

Utförande av personlig assistans

I kommittémotion 2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 69 föreslås ett tillkännagivande om likvärdig lön och ersättning till anställda, oavsett relation till assistansanvändaren. Motionärerna framhåller att det finns omkring 100 000 personliga assistenter och av dem är 70 procent kvinnor och 22 procent närstående till assistansanvändaren. I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 21 föreslås ett likalydande tillkännagivande. I yrkande 44 föreslås ett tillkännagivande om vikten av valfrihet. Motionärerna understryker att assistansberättigade själva ska ha möjlighet att välja vem de vill ha som personlig assistent.

Ledsagarservice och ledsagning

I motion 2020/21:1423 av Arman Teimouri (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att förtydliga personkretsen för LSS så att blinda och gravt synskadade garanteras rätt till service. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att man bör utreda förutsättningarna för att ledsagning enligt socialtjänstlagen ska kunna beviljas utan kostnad för individen.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta en försöksverksamhet med förenklad biståndsbedömning för ledsagning. Motionärerna framhåller att insatser utan biståndsbedömning, där det är lämpligt, innebär att tid frigörs för biståndsbedömarna att följa upp beslut och arbeta med kvalitetshöjande uppgifter.

Kontroll

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 57 föreslås ett tillkännagivande om att se över och komma till rätta med brottslighet och fusk inom assistansbranschen. I yrkande 58 föreslås ett tillkännagivande om att assistansbolag inte ska kunna verka utan tillstånd. I yrkande 59 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att inrätta en form av bedömningscenter för utvärdering och bedömning av personer som saknar svenska medicinska journaler. I yrkande 60 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att ställa krav på en grundligare utvärdering av personer som saknar medicinska journaler vid den första ansökan om assistansersättning.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att förstärka det myndighetsgemensamma arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet kopplad till assistansersättningen. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av sekretesslagstiftningen. Syftet med översynen ska enligt motionärerna vara att stärka den myndighetsövergripande kontrollverksamheten i arbetet med att bekämpa den organiserade brottsligheten. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om karenstid vid indragen tillståndsplikt på grund av oseriös assistansverksamhet.

I kommittémotion 2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om hanteringen av oseriösa aktörer inom personlig assistans. Motionärerna framhåller att IVO behöver fler redskap för att stoppa oseriösa aktörer. Vidare framhåller motionärerna att en assistansverksamhet som fått tillståndet indraget av IVO inte omgående ska kunna få tillstånd för en ny verksamhet.

Tillståndsprövning

I kommittémotion 2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att sänka kostnaden för tillståndsprövning hos IVO. Motionärerna framför att ett flertal av de privata aktörerna som är tillståndspliktiga är mindre företag med begränsade intäkter.

Gällande rätt och viss rättspraxis

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Personkretsen i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, framgår av 1 § och utgörs av följande tre grupper:

1. personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder orsakad av yttre våld eller kroppslig sjukdom
3. personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Insatserna för särskilt stöd och särskild service

Enligt 9 § LSS kan följande tio insatser beviljas:

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder
2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB)
3. ledsagarservice
4. biträde av kontaktperson
5. avlösarservice i hemmet
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. korttidsstillsyn för skolgångsdomar över tolv år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov

8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Personer som anges i 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Personer som anges i 1 § 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insatser enligt 9 § 10 (7 § första stycket).

Regionerna ansvarar för insatser enligt punkt 1 och kommunerna för insatser enligt punkterna 2–10, allt under förutsättning att något annat inte avtalats (2 §).

Enligt 5 § ska verksamhet enligt LSS främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Verksamheten ska vara av god kvalitet och bedrivas i samarbete med andra berörda samhällsorgan och myndigheter. Den ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (6 § första stycket). För verksamheten enligt LSS ska det finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad ska kunna ges (6 § andra stycket).

När åtgärder rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas (6 a §).

Insatser enligt LSS ska ges den enskilde endast om han eller hon begär det (8 §). Om den enskilde är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan kan vårdnadshavare, god man, förmyndare, förvaltare eller framtidsfullmaktshavare begära insatser för honom eller henne. När en insats rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Av 10 § framgår att den enskilde ska erbjudas att en individuell plan med beslutade och planerade insatser upprättas i samråd med honom eller henne i samband med att en insats enligt LSS beviljas. Den som har beviljats en insats ska när som helst kunna begära att en plan upprättas, om det inte redan har skett. I planen ska även åtgärder redovisas som vidtas av andra än kommunen eller regionen. Planen ska omprövas fortlöpande och minst en gång om året.

Personlig assistans

I 9 a § första stycket LSS anges att med personlig assistans enligt 9 § 2 avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med andning, sin

personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om personen med funktionsnedsättning (grundläggande behov). Hjälp med andning eller med måltider i form av sondmatning ska anses som sådant stöd, oavsett hjälpens karaktär. Av 9 a § andra stycket LSS följer bl.a. att den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov även har rätt till insats enligt 9 § 2 för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Om behovet avser hjälp med andning omfattar rätten till insats alla åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälpen ska kunna ges. Om behovet avser hjälp med måltider i form av sondmatning omfattar rätten till insats alla åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider.

Personlig assistans för andra personliga behov avser även

1. tid under den enskildes dygnsvila när en assistent behöver vara tillgänglig i väntan på att den enskilde behöver hjälp utan att det är fråga om tillsyn (väntetid)
2. tid under den enskildes dygnsvila när en assistent i stället behöver finnas till förfogande på annan plats i väntan på att den enskilde behöver hjälp (beredskap)
3. tid när en assistent behöver vara närvarande i samband med en aktivitet utanför den enskildes hem på grund av att ett hjälpbehov kan förväntas uppstå.

Insatser enligt 9 § 2 avser tid efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år endast om

1. insatsen har beviljats innan han eller hon har fyllt 65 år, eller
2. ansökan om sådan insats kommer in till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad.

Insatser enligt 9 § 2 får dock inte utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år.

I 9 f § anges att när behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska det bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Detta gäller dock inte till den del hjälpbehovet avser

1. andning,
2. åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp med andning ska kunna ges,
3. måltider i form av sondmatning, eller
4. åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider.

Tillstånds- och anmälningsplikt

Av 23 § följer att en enskild person inte utan tillstånd av IVO yrkesmässigt får bedriva verksamhet som avses i 9 § 2–10.

Tillstånd får endast beviljas den som genom erfarenhet eller på annat sätt har fått insikt i de föreskrifter som gäller för nämnda verksamheter och även i övrigt bedömts lämplig. Tillståndshavaren ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kretsen som ska prövas omfattar styrelse och ägaren samt andra med ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Sedan den 1 januari 2019 kostar varje ny ansökan för privata verksamheter hos IVO 30 000 kronor, och en ansökan om ändring av ett befintligt tillstånd kostar 21 000 kronor. Kommuner ska anmäla till IVO att de bedriver sådan verksamhet som för en privat aktör är tillståndspliktig. Denna anmälan är kostnadsfri.

Socialförsäkringsbalken

Assistansersättningen regleras i 51 kap. SFB. En försäkrad som omfattas av 1 § LSS kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § samma lag (51 kap. 2 § första stycket SFB). För rätt till assistansersättning krävs att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS.

Enligt 51 kap. 5 § lämnas assistansersättning inte för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

När behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska det bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Detta gäller dock inte till den del hjälpbehovet avser

1. andning,
2. åtgärder som är direkt nödvändiga för att hjälp med andning ska kunna ges,
3. måltider i form av sondmatning, eller
4. åtgärder som är direkt nödvändiga för förberedelse och efterarbete i samband med sådana måltider (51 kap. 6 § första stycket SFB).

Assistansersättning lämnas med ett särskilt angett belopp per timme. Det eller de belopp som assistansersättning lämnas med ska bestämmas för varje år som schablonbelopp som beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans (51 kap. 11 § första stycket SFB).

Rätten till assistansersättning ska omprövas i den utsträckning som denna rätt har minskat i omfattning på grund av väsentligt ändrade förhållanden som är hänförliga till den försäkrade (51 kap. 12 § SFB).

Det följer av 51 kap. 22 § SFB att för den som har beviljats assistansersättning ska den kommun som enligt LSS har ansvar för insatser åt den försäkrade ersätta kostnaderna för de första 20 assistanstimmarna per vecka.

Socialtjänstlagen

Av 5 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, framgår att socialnämnden ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden ska även medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen ska vidare inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende.

Av 5 kap. 8 § framgår att socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättning samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på dessa områden. Kommunen ska planera sina insatser för människor med fysiska och psykiska funktionshinder. I planeringen ska kommunen samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer. Vidare ska kommunen ingå en överenskommelse med regionen om ett samarbete i fråga om personer med psykisk funktionsnedsättning (s.k. samordnad individuell plan, SIP). Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen (5 kap. 8a §).

I förarbetena till socialtjänstlagen beskrivs ledsagning som en insats som gör det möjligt att besöka vänner, delta i kulturlivet eller bara att promenera.

Makeansvar

I 1 kap. 2 § äktenskapsbalken anges att makar gemensamt ska vårda hem och barn och i samråd verka för familjens bästa. I en dom från Kammarrätten i Stockholm från 2017 (mål nr 5137-16) konstaterade domstolen att den enskilde ska få assistans om hjälpen med hushållssysslorna utförs som ett led i det personliga stödet till den enskilde. Kammarrätten anförde följande:

Insatsen ska beviljas en person som tillhör personkretsen i 1 § LSS i den omfattning denne har behov av insatsen och detta behov inte rent faktiskt tillgodoses på annat sätt, exempelvis genom vad som normalt faller under makars ansvar för varandra (se prop. 1992/93:159 s. 172 och prop. 1995/96:146 s. 20). Makar har enligt 1 kap. 2. § äktenskapsbalken ett gemensamt ansvar för hushållet, dvs. för alla praktiska bestyr i hemmet. Därför bör en del av makarnas gemensamma hushållsarbete omfattas av den personliga assistansen, förutsatt att insatsen utförs tillsammans med M.S. som ett led i det personliga stödet till honom (jfr prop. 1992/93:159 s. 175 f. och RÅ 1997 not. 1.65). M.S. har därför rätt till personlig assistans för hushållssysslor med två timmar i veckan.

Högsta förvaltningsrättens domar

Högsta förvaltningsrätten har meddelat flera domar som rör insatser med stöd av LSS. En redogörelse för dessa finns i socialutskottets betänkande

2019/20:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning (RÅ 2009 ref. 57, HFD 2012 ref. 41, HFD 2015 ref. 46, HFD 2018 ref. 21 och HFD mål nr 3757-18).

Bakgrund och pågående arbete

Januariavtalet 2019

I den överenskommelse om 73 punkter som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet ingick 2019, det s.k. januariavtalet, anger de fyra partierna att de ska förbättra möjligheter till jobb, ett gott liv och en meningsfull fritid för alla med olika former av funktionsnedsättning. Vidare anförts följande:

Säkerställ att den personliga assistansen och assistansersättningen präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet. Alla som har rätt till stöd ska få det. Rätt till assistans för egenvård, inklusive andning och sondmatning, ska återställas [...] Rätten till assistans för behov av tillsyn ska stärkas. Definitionen av normalt föräldraansvar ska smalnas av. Tillsätt en ny assistansutredning för att säkra detta. (Utredning 2019. Ny lagstiftning från 2021) Utred också frågan om huvudmannaskapet för den personliga assistansen. (Utredning 2021. Eventuell ny lagstiftning under nästa mandatperiod.)

LSS-utredningen

Regeringen beslutade i maj 2016 om ett kommittédirektiv för en översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (dir. 2016:40). Utredningen tog namnet Utredningen om en översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (S 2016:03, LSS-utredningen).

LSS-utredningen överlämnade sitt betänkande Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88) den 10 januari 2019. Utredningen föreslår att en ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning ska ersätta den nuvarande lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Utredningen föreslår tre nya LSS-insatser:

- personlig service och boendestöd – för den som inte bor i gruppbostad eller servicebostad, men har behov av stöd i vardagen
- personligt stöd till barn – för barn under 16 år
- förebyggande pedagogiskt stöd – för personer som behöver stöd som kräver ingående kunskaper.

Utredningen föreslår även bl.a. att staten ska ha hela ansvaret för insatsen personlig assistans samt att samma tre grupper som ingår i LSS s.k. personkrets ska finnas kvar.

Regeringen inledde en remissbehandling av LSS-utredningens betänkande den 28 juni 2020. Regeringen pekar på att regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna sedan utredningen avlämnades i januari 2019 har ingått en

sakpolitisk överenskommelse och framhåller att remissinstanserna ombeds att lämna synpunkter med vetskap om innehållet i januariavtalet. Det innebär att remissen inte omfattar de förslag som handlar om att begränsa möjligheterna till assistans för barn och för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar eller förslaget om en schablon om 15 timmar i veckan för andra personliga behov för personer med assistans. Utredningen har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Framtidens socialtjänst

Utredningen Framtidens socialtjänst överlämnade sitt betänkande Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) i augusti 2020. Utredningens förslag handlar bl.a. om förebyggande och lättillgänglig socialtjänst, övergripande planering och planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Regeringen har inlett en remissbehandling av utredningens betänkande, och remissen ska besvaras senast den 1 februari 2021.

Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn

I januari 2020 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över olika frågeställningar inom personlig assistans enligt LSS.

Utredaren ska se över möjligheten att stärka rätten till personlig assistans för stöd vid egenvårdsinsatser. Vidare ska utredaren analysera och föreslå hur rätten till personlig assistans för hjälp med tillsyn kan stärkas. Utredaren ska även göra se över hur föräldraansvaret vid bedömningen av barns rätt till personlig assistans kan smalnats av (dir. 2020:3).

Utredarens förslag ska öka kontinuiteten och förutsägbarheten inom personlig assistans och assistansersättning. Förslagen ska också präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet.

Uppdraget ska redovisas senast den 23 mars 2021.

Försäkringskassans regleringsbrev för 2020

I Försäkringskassans regleringsbrev för 2020 är målet samma som för 2019:

Försäkringskassans arbete med assistansersättning ska bidra till det nationella målet för funktionshinderpolitiken. Handläggningen ska präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet så att den som är berättigad till ersättning också får det. Besluten ska vara likvärdiga över hela landet, för såväl flickor och pojkar som kvinnor och män. Försäkringskassan ska verka för att utredningar, försäkringsmedicinska utredningar och läkarutlåtanden håller hög kvalitet. Försäkringskassan ska även säkerställa en god kontroll för ett effektivt och rättssäkert nyttjande av gemensamma resurser och för att motverka bidragsbrott.

När det gäller återrapportering anges i regleringsbrevet att Försäkringskassan ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Försäkringskassan ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka

möjligheten att följa utvecklingen av förmånen, bl.a. genom utveckling av it-stödet. Försäkringskassan ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa kontroll i syfte att motverka bidragsbrott. Vidare ska Försäkringskassan redovisa samverkan med IVO.

Försäkringskassan har i regleringsbrevet fått följande tre uppdrag om assistansersättning:

- Försäkringskassan ska redovisa indikatorer för assistansersättning. Indikatorerna ska bland annat följa utvecklingen av antalet brukare, timmar, kostnader och antalet avslag. Redovisningen ska göras utifrån åldersgrupper och uppdelat på flickor och pojkar samt kvinnor och män. I redovisningen ska även de mest relevanta indikatorerna analyseras.
- Försäkringskassan ska beskriva och förklara orsaker till det minskande antalet personer som får assistansersättning. I uppdraget ingår att analysera och beskriva orsaker till att antalet personer som beviljas ersättningen minskar. I uppdraget ingår även att analysera och beskriva orsaker till att ersättningen upphör.
- Försäkringskassan ska följa upp och analysera antalet personer som beviljas eller får avslag på sin ansökan om assistansersättning för andningshjälp enligt SFS 2019:618. I uppdraget ingår att analysera och beskriva orsakerna till besluten. Försäkringskassan ska lämna en delredovisning senast den 14 december 2020 och slutredovisa uppdraget till regeringen senast den 7 juni 2021.

Uppdraget om att redovisa indikatorer för assistansersättning redovisades till regeringen den 25 maj 2020. Den övergripande bilden som Försäkringskassan ger i rapporten är att assistansersättningens utveckling 2019 i stort sett följer samma mönster som redovisades för 2018 i föregående årsrapport om indikatorer för assistansersättningen. Ett undantag är att den genomsnittliga timutvecklingen inte längre ökar. Det innebär att det genomsnittliga antalet beviljade timmar för första gången sedan assistansersättningen infördes 1994 inte ökar från ett år till nästa.

Uppdraget om att beskriva och förklara orsaker till det minskande antalet personer som får assistansersättning redovisades till regeringen den 25 maj 2020. Av rapporten framkommer bl.a. att antalet mottagare av assistansersättning har minskat, från drygt 16 000 personer 2015 till drygt 14 000 personer 2019. Försäkringskassan framhåller att de största förändringarna i Försäkringskassans tillämpning som påverkar antalet mottagare av assistansersättning grundar sig i följande: domar från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) om annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om personen med funktionsnedsättning och egenvård som grundläggande behov, förändringar i lagstiftningen och tillämpningen av omprövning av rätten till assistansersättning samt tolkningen av det grundläggande behovet personlig hygien.

Habiliteringsersättning och daglig verksamhet

Habilitering är insatser till en person som har en medfödd funktionsnedsättning eller som tidigt i livet fått en funktionsnedsättning. Insatserna ska förebygga och minska de svårigheter som funktionsnedsättningen innebär och bidra till ett självständigt liv och delaktighet i samhället.

Personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig kan få daglig verksamhet. Den dagliga verksamheten kan utformas på olika sätt. Precis som alla andra insatser enligt LSS ska den anpassas till mottagarens individuella behov och tillförsäkra deltagaren goda levnadsvillkor. Verksamheten ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet (Socialstyrelsen).

Regeringen införde 2018 ett bidrag om 350 miljoner kronor per år i syfte att stödja kommunerna i deras arbete med att stimulera deltagande i daglig verksamhet (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9, bet. 2017/18:SoU1, rskr. 2017/18:121). Bidraget får användas av kommunerna för att införa eller höja en låg daggpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS.

Socialstyrelsen har i uppdrag att betala ut statsbidraget till kommunerna. Av rapporten *Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning – Lägesrapport 2019* framgår att sammanlagt 198 kommuner rekviderade medel från Socialstyrelsen 2018, varav 24 kommuner inte hade habiliteringsersättning sedan innan. Anledningarna till att många kommuner valt att inte rekvidrera medel är flera, bl.a. har kommunerna kommunicerat att de är osäkra på var gränsen går för låg ersättning samt oroliga för långsiktigheten i statsbidraget. Som ett led i att stärka den långsiktiga hållbarheten har regeringen fattat beslut om att statsbidraget även får användas för att bibehålla en tidigare höjning. Under 2018 betalade 89 procent av landets kommuner ut habiliteringsersättning till personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS. Andelen har ökat med 1 procentenhet jämfört med föregående år och fyra procentenheter sedan 2016.

I LSS-utredningens uppdrag har det också ingått att bedöma om det behövs en ny lag om habiliteringsersättning. Utredningen konstaterade att det saknas tydligt uttalat lagstöd för utbetalning av habiliteringsersättning och föreslog att det ska framgå av lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter att kommuner i syfte att uppmuntra till närvaro, utan föregående individuell behovsprövning, får betala ut habiliteringsersättning till den som deltar i daglig verksamhet enligt LSS.

LSS-utredningen framhåller vidare att daglig verksamhet är en insats som för många skapar en meningsfull sysselsättning och ett vardagligt sammanhang (s. 303 f.). Den kan i högre grad än i dag bidra till personlig utveckling och möjligheter att förvärva och upprätthålla förmågor utifrån egna förutsättningar och önskemål. Utredningen föreslår därför att den som beviljas daglig verksamhet ska ha rätt till en inledande kartläggning för att fastställa hur insatsen bäst kan anpassas och utformas utifrån de individuella behoven.

När det gäller dem som står längst från arbetsmarknaden bör kunskapsunderlag tas fram med sikte på åtgärder för ökade möjligheter såväl förvärva och bibehålla förmågor som till delaktighet i samhället. Vidare anser utredningen att en översyn av insatsen bör genomföras med utgångspunkt från en kartläggning av förhållandet mellan daglig verksamhet och arbetsmarknads- och utbildningsområdena. Översynen bör bl.a. avse frågan om de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för att på olika sätt möjliggöra en övergång till arbete eller studier i kombination med deltagande i daglig verksamhet.

Översyn av yrket personlig assistent

I juli 2018 tillsatte regeringen en utredning av yrket personlig assistent. Syftet med översynen var att undersöka hur personliga assistenters villkor ser ut i såväl kommunal som privat verksamhet samt hos brukarkoopertiv och hos assistansberättigade som anställer sina egna assistenter (dir. 2018:72).

Den 15 januari 2020 överlämnade utredningen sitt betänkande Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor (SOU 2020:1) till regeringen. I utredningen lämnas flera förslag på vad regeringen bör göra för att förbättra personliga assistenters arbetsvillkor.

Utredningen föreslår bl.a. att regeringen

- ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial
- ger lämplig myndighet i uppdrag att kartlägga hur det förhöjda timbeloppet används
- ger IVO i uppdrag att genomföra en tillsyn av hur regelverket om egenvård och vård på delegation tillämpas vid personlig assistans
- ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd om egenvård och hälso- och sjukvård på delegation inom personlig assistans
- ger privata assistansbolag ansvar för att finansiera sina assistenters sjuklönekostnader
- inför ett krav på att arbetsgivare ska tillämpa kollektivavtalsliknande villkor
- ser över om lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete behöver anpassas till dagens förhållanden.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Timschablonen

Regeringen fastställer årligen timschablonen, vilken används som grund för beräkning av ersättning för personlig assistans. Den enskilde får själv avgöra hur stor del av assistansersättningen som ska användas till lön eller till kostnader för exempelvis arbetsmiljö och kompetensutveckling. Åren 2018–2020 var höjningen av timschablonen för assistansersättning 1,5 procent.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1, utg.omr. 9) föreslår regeringen att beloppet för timschablonen för assistansersättningen räknas upp med 3,5 procent. Schablonen föreslås därmed fastställas till 315 kronor i timmen för 2021.

Ledsagarservice och ledsagning

Insatserna ledsagning och ledsagarservice innebär att en person med funktionsnedsättning får stöd av en annan person, ledsagare, i samhället och syftar till att möjliggöra delaktighet i samhällslivet och kontakter med andra. Ledsagning ges som bistånd enligt 4 kap 1 § SoL och beslut om ledsagarservice fattas enligt 9 § 3 LSS.

Den tidigare nämnda LSS-utredningen framförde bl.a. att möjligheten till delaktighet i samhällslivet är central och för den som behöver stöd för att klara sig utanför hemmet ska det som i dag ingår i ledsagarservice vara en del i det stöd som fås genom den personliga servicen. Att bara få stöd för förflyttning t.ex. från hemmet till en fritidsaktivitet, är alltför begränsande och ger inte det stöd för att kunna delta i aktiviteter som krävs för att nå målet om full delaktighet i samhällslivet. Utredningen föreslog därför att sådant stöd ska ingå i insatsen personlig service och boendestöd. Personlig service enligt utredningens förslag omfattar därför även det stöd som behövs för att utöva de aktiviteter som servicen omfattar. Den som ska besöka simhallen måste t.ex. få stöd för att få faktisk tillgång till bassängen och övriga faciliteter.

Den tidigare nämnda utredningen Framtidens socialtjänst har bl.a. tittat på frågan om insatser utan behovsprövning. I betänkandet framförs bl.a. att regelverket för att tillhandahålla insatser till enskilda behöver vara flexibelt och lämna utrymme för socialnämnden att i större utsträckning än i dag anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar och behov. Möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning bör därför tydliggöras och utvidgas. Utredningen framhåller att på så sätt kan enskildas delaktighet och självbestämmande öka och det förebyggande arbetet stärkas. Vidare framhåller utredningen att det skapas bättre förutsättningar av effektiv resursanvändning.

Socialstyrelsen konstaterade i Kartläggning och analys av vissa insatser enligt LSS (2015) att det finns stora skillnader i hur insatsen ledsagarservice tillämpas i kommunerna. Olika delarna berör främst var insatsen kan beviljas, vem som ska svara för ledsagarens omkostnader och vad som ingår i personlig service. Kommunernas riktlinjer innehåller i vissa fall avgränsningar för vem som kan beviljas insatsen ledsagarservice.

Utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden

Utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden (Ju 2015:10) har haft i uppdrag att göra en översyn av välfärdsstatens förmåga att stå emot organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet. (dir.

2015:96). Uppdraget redovisades i betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37) i maj 2017.

Med anledning av utredningens förslag fick en särskild utredare i uppdrag att undersöka hur en samordnande funktion för statliga utbetalningar från välfärdssystemen kan bidra till att öka möjligheterna att förhindra felaktiga utbetalningar, effektivisera utbetalningsprocesser och förbättra servicen till medborgarna. Utredningen överlämnade sitt betänkande Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35) till regeringen i juni 2020. Utredaren föreslår bl.a. att en ny myndighet, Myndigheten för utbetalningskontroll, inrättas.

Utredningens betänkande har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Vidare har Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten fått i uppdrag att kartlägga hur utredningar av bidragsbrott bedrivs i dag, analysera hur handläggningen kan förbättras och effektiviseras samt vidta lämpliga åtgärder i syfte att uppnå en ökad uppkläring. En slutredovisning lämnades i oktober 2020. Av redovisningen framgår bl.a. att myndigheterna under tiden för regeringsuppdraget har genomfört konkreta åtgärder i syfte att öka lagföringen och förkorta handläggningstiderna. Myndigheterna framhåller att ökade resurser, ökad kompetens, ökad samverkan samt ökat fokus på brottsförebyggande åtgärder är faktorer som identifierats som avgörande för en framgångsrik bekämpning av bidragsbrottslighet.

Myndigheternas redovisning bereds inom Regeringskansliet.

Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen

Regeringen beslutade den 30 juni 2016 att inrätta en delegation med uppdrag att motverka överutnyttjande av och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och andra närliggande skattefinansierade eller skattesubventionerade system (Fi 2016:07). Delegationens uppdrag var att genom sitt arbete bidra till att de resurser som fördelas genom dessa system endast kommer dem till del som resurserna är avsedda för (dir. 2016:60). Delegationen överlämnade sitt slutbetänkande Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59) i december 2019. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Budgetpropositionen för 2021

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1, utg.omr. 10, s. 27) framhåller regeringen att för att socialförsäkringssystemet ska uppfattas som trovärdigt krävs att ersättningar som betalas ut kommer rätt person eller rätt företag till del. Regeringen understryker att för att värna legitimiteten i välfärdssystemen behöver förutsättningarna för att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott förstärkas. Regeringen föreslår därför

i budgetpropositionen att Försäkringskassan tillförs resurser för att intensifiera arbetet inom detta område bl.a. mot bakgrund av vad som föreslagits i betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärds-systemen (SOU 2019:59).

Kontroll av assistansersättning

Under 2018 genomförde Försäkringskassan totalt ca 1 300 kontrollutredningar av både assistenter och assistansberättigade, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Antalet ärenden som leder till åtgärder har minskat något, men antalet polisanmälningar har fördubblats. Även samverkan med IVO har utvecklats – bl.a. genom att man tagit fram rutiner och effektivisera informationsutbytet. Under 2018 anmäldes 59 assistansanordnare till IVO, vilket är i nivå med föregående år. Försäkringskassan har också stoppat utbetalningarna till 6 anordnare (Försäkringskassan Årsredovisning 2018).

Analys av arbetet med assistansanordnare

Enligt IVO:s regleringsbrev för 2020 ska myndigheten göra en analys av arbetet med tillsyn och prövning av tillstånd för assistansanordnare för att öka kvaliteten för brukarna inom insatsen personlig assistans (S2019/05315/RS). Myndigheten ska ge förslag till åtgärder för att hindra anordnare från att bedriva oseriös verksamhet. Uppdraget redovisades till regeringen den 26 oktober 2020.

I rapporten Förslag till åtgärder gällande oseriösa assistansanordnare (IVO 2020-11) lämnade IVO bl.a. förslag på författningsändringar i syfte att ge myndigheten bättre förutsättningar att säkerställa kvaliteten för brukare genom att snabbare, enklare och mer träffsäkert kunna identifiera oseriösa verksamheter.

IVO framhåller i rapporten att man genom författningsförslagen kan minska glappet mellan metoderna som används av oseriösa verksamheter för att utnyttja ersättningen för personlig assistans och IVO:s möjligheter att förhindra dessa. På så vis kan IVO mer effektivt bidra till en god omsorg för brukare med personlig assistans, oavsett valet av assistansanordnare. IVO pekar även på att myndigheten behöver få möjlighet till ett utökat samarbete med andra myndigheter, särskilt med Försäkringskassan, kommunerna, Polismyndigheten, Migrationsverket och Skatteverket. Behovet av en närmare samverkan och större informationsutbyte mellan myndigheter ökar eftersom de oseriösa verksamheterna använder sig av alltmer systematiska metoder som oftast berör flera myndigheter samtidigt.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Svar på skriftliga frågor och interpellationer

Den 20 november 2019 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om likvärdig assistans i Sverige (fr. 2019/20:362).

Socialministern anförde följande:

Carina Ståhl Herrstedt har frågat mig hur jag tänker agera för att komma till rätta med de stora ojämlikheter som råder för funktionsnedsatta.

Jag instämmer i vikten av att personer behandlas likvärdigt och att bostadsorten inte ska ha betydelse för omfattningen av stöd som en person med funktionsnedsättning kan få tillgång till. Stöd till personer med funktionsnedsättning ska inte vara olika beroende på var i landet du bor. Det är dock viktigt att bedömningen av rätten till insats utgår från individens behov vilket också Carina Ståhl Herrstedt nämner, såväl som kommunens eller regionens övriga stödinsatser.

Fastställandet av ersättningsnivå för det ekonomiska stödet till skäliga kostnader för personlig assistans är en kommunal angelägenhet. Som framgår av förarbeten till lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (prop. 1992/93:159 s. 175) bör dock det belopp som regeringen varje år bestämmer i schablonersättning vara vägledande även i fråga om det ekonomiska stödet från kommunen. Det stora flertalet kommuner följer också nivån för den statliga schablonersättningen.

Jag och regeringen anser att det är viktigt att omfattningen av stöd till personer med funktionsnedsättning är likvärdiga i landet, och följer därför utvecklingen noga.

Den 5 februari 2020 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om schablonersättningen (fr. 2019/20:836). Socialministern anförde följande:

Carina Ståhl Herrstedt har frågat mig hur jag tänker agera för att nivån på uppräknade av schablonersättningen inte ska få negativa konsekvenser för assistenternas villkor.

Nivån på schablonersättningen är av betydelse för att säkerställa goda arbetsvillkor för den personliga assistenten och inte minst för att ge trygghet för den som behöver insatsen personlig assistans.

Jag är glad att regeringen genom utredningen om en översyn av yrket personlig assistans (S 2018:08) fått ett betänkande som beskriver personliga assistenters arbetsförhållanden när det gäller arbetsvillkor och arbetsmiljö. Det pågår ett beredningsarbete i Regeringskansliet och det är därför för tidigt för mig att uttala mig på vilket sätt förslagen kommer att hanteras.

Enligt bestämmelser i socialförsäkringsbalken ska de eller det belopp som assistansersättningen lämnas med för varje år bestämmas som schablonbelopp. Beloppet beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans.

I enlighet med bestämmelserna inhämtar regeringen därför underlag för att beräkna ett schablonbelopp som ska vara på en nivå som ger rimliga förutsättningar att bedriva assistansverksamhet. I budgetpropositionen aviserar regeringen förslag till schablonbelopp för kommande år.

Jag tycker det är en bra ordning. Jag och regeringen tänker också fortsatt agera för att säkerställa att personlig assistans och assistansersättning är av god kvalitet.

Den 15 januari 2020 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om fusk och överutnyttjande inom assistansersättningen (fr. 2019/20:696). Socialministern anförde följande:

Pia Steensland har frågat mig om regeringen har gjort någon uppföljning och analys av effekten av de lagändringar som alliansregeringen initierade

för att beivra fusk och kriminalitet inom assistansersättningen, och vilka ytterligare åtgärder regeringen är beredd att vidta om inte effekten har varit ändamålsenlig.

Jag delar Pia Steenslands syn att det är viktigt att förhindra kriminalitet i välfärden samtidigt som det inte får innebära att de berättigades assistansersättning beskärs. Lagen om stöd och service (LSS) där personlig assistans ingår är en rättighetslagstiftning och den som har rätt till assistans ska också få det.

Regeringen gav 2013 Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i uppdrag att följa upp vilka åtgärder Försäkringskassan vidtagit med anledning av de lagändringar som trädde i kraft 1 juli 2013 med syfte att motverka fusk och fel i utbetalningar. ISF redovisade i två delar, en rapport 2015 och en 2018. ISF slutsats var att en påtaglig effekt av lagändringarna var den påbörjade utvecklingen av ett nytt it-stöd för handläggning av assistansersättningen, och Försäkringskassan menade att lagändringen haft en viss positiv verkan framförallt för myndighetens möjligheter att stoppa felaktiga utbetalningar.

Regeringen tillsatte därutöver en Delegation med uppdrag att motverka överutnyttjandet av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, som lämnade sin slutredovisning den 12 december 2019 (SOU 2019:59).

I Försäkringskassans regleringsbrev för 2020 har det vidare i återrapporteringskravet, som hör till målet om assistansersättning, förtydligats att myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa kontroll i syfte att motverka bidragsbrott inom assistansersättningen.

Sammanfattningsvis bedömer jag att regeringen har vidtagit verkningfulla åtgärder för att säkra att personlig assistans kommer de assistansberättigade till del samtidigt som vi motverkar kriminalitet. Regeringen följer löpande hur det arbetet utvecklas.

Den 5 februari 2020 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om metoder för beräkning av felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen (fr. 2019/20:841). Socialministern anförde bl.a. följande:

Pia Steensland har frågat mig vad jag anser om att man använder Expertmetoden, som enligt forskare och Försäkringskassan saknar evidens för att beräkna felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen, och vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att säkerställa att evidensbaserade metoder kommer att användas framöver.

Regeringen är angelägen om att minska risken för felaktiga utbetalningar och brottsligt utnyttjande av alla välfärdssystem. De utbetalande myndigheterna har därför i uppgift att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott. För att fullgöra sin uppgift behöver myndigheterna arbeta med flera åtgärder och rikta insatserna där de gör störst nytta, bland annat genom att kontinuerligt genomföra riskanalyser och vidareutveckla olika metoder för att minska sådana risker. Delegationen mot överutnyttjande av och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (Fi 2016:07, dir. 2016:60) har tillfört ytterligare kunskap om problemens omfattning och redovisar även den osäkerhet som föreligger beträffande deras olika bedömningar. För områden där empiriska underlag saknas blir också osäkerheten större.

Vilka metoder som sedan är bäst lämpade för att minska risken för felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott anser jag vara upp till myndigheten, eller utredningen i det enskilda fallet, att bedöma utifrån deras kännedom om den specifika verksamheten.

Den 2 juni 2020 anförde socialminister Lena Hallengren (S) följande i en interpellationsdebatt om den striktare bedömningen av grundläggande behov (ip. 2019/20:401):

Pia Steensland har frågat mig om jag anser att intentionen i LSS - att personer med omfattande funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva som andra - är uppfylld när det grundläggande behovet personlig hygien begränsas till att endast omfatta hjälp som syftar till att hålla kroppen ren från smuts och andra ohälsosamma ämnen. Pia Steensland har även ställt frågan vilka åtgärder, utöver de angivna i januariöverenskommelsen, jag och regeringen är beredda att vidta för att personer med omfattande funktionsnedsättning ska kunna leva ett liv som andra i enlighet med intentionerna i LSS.

Givetvis ska personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att leva ett liv som andra. Det var intentionerna när lagstiftningen togs fram, och det är utgångspunkten för regeringens politik. Som lagen är skriven åligger det Försäkringskassan och kommunerna att tolka och tillämpa bestämmelserna. En enskild som är missnöjd med ett beslut kan överklaga det till allmän förvaltningsdomstol. Regering och riksdag är enligt grundlag förhindrade att söka påverka tillämpningen av lagen i det enskilda fallet.

Sedan ett antal år har det skett en kontinuerlig minskning av antalet personer som får personlig assistans. Det var också bakgrunden till att regeringen i Försäkringskassans regleringsbrev för 2020 gav myndigheten i uppdrag att analysera och beskriva orsakerna till att antalet personer som beviljats ersättningen minskar samt till att ersättningen upphör. Den 25 maj 2020 redovisade Försäkringskassan uppdraget, och vi analyserar nu slutsatserna vidare inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av utvecklingen har också flera åtgärder vidtagits. År 2018 genomfördes lagändringar som innebar att tvåårsomprövningarna inom assistansersättningen slopades samt att personlig assistans kan beviljas för bland annat väntetid och beredskap. Vidare har andning införts som ett grundläggande behov, och regeringen har lämnat förslag om att assistans ska kunna beviljas för samtliga hjälpmoment som avser andning och sondmatning. Regeringen har därutöver tillsatt en utredning som ska lämna förslag på hur rätten till personlig assistans kan stärkas för stöd vid egenvårdsinsatser och för behov av hjälp med tillsyn. Utredaren ska även göra en översyn av hur föräldraansvaret vid bedömningen av barns rätt till personlig assistans kan smaldas av.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om bl.a. LSS och assistansersättningen, daglig verksamhet, stöd till anhöriga och kontroller behandlades senast i betänkande

2019/20:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:114).

Utskottet behandlade Proposition 2019/20:92 Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning och en följdmotion i betänkande 2019/20:SoU16. Utskottet tillstyrkte propositionen och avstyrkte motionen. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:131, rskr. 2019/20:289).

Utskottet har vidare föreslagit att riksdagen tillkännager för regeringen att den skyndsamt ska ta initiativ till en utredning som har ett statligt helhetsansvar för personlig assistans som målsättning (bet. 2020/21:SoU10, rskr. 2020/21:80). Regeringen ska återkomma till riksdagen med lagförslag senast våren 2022. Lagförslagen ska träda i kraft före valperiodens slut. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag.

Riksdagen har även riktat två tillkännagivanden till regeringen om att den bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att samma krav på tillstånd som gäller för enskilda för att yrkesmässigt bedriva verksamhet inom socialtjänsten även ska gälla för offentlig verksamhet (bet. 2016/17:SoU11 punkt 2, rskr. 2016/17:156) och (bet. 2017/18:SoU1 punkt 2, rskr. 2017/18:121). Frågan bereds inom ramen för Januariavtalet (punkt 61).

Tillkännagivandena är inte slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

LSS och assistansreformen har genom åren på avgörande sätt förbättrat livskvaliteten och ökat självbestämmandet för många personer med svåra funktionsnedsättningar. Ytterst handlar LSS och assistansersättningen om att tillförsäkra personer med omfattande och varaktiga stödbehov insatser som de behöver för sitt dagliga liv. Utskottet vill understryka att det är av största vikt att den personliga assistansen och assistansersättningen präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet.

Under senare år har rättstillämpningen av LSS fått konsekvenser för brukare med personlig assistans. Utskottet ser därför positivt på vad som anges i det s.k. januariavtalet om att säkerställa att den personliga assistansen och assistansersättningen präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet och att alla som har rätt till stöd ska få det. Ändringen i LSS när det gäller personlig assistans för hjälp med andning som trädde i kraft den 1 november 2019 var en viktig åtgärd, liksom de ändringar som trädde i kraft den 1 juli 2020 som bl.a. innebär att hjälp med de grundläggande behoven andning och måltider i form av sondmatning ska grunda rätt till personlig assistans enligt LSS oavsett hjälpens karaktär. Utskottet noterar också att LSS-utredningens slutbetänkande har remissbehandlats och nu bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet vill också peka på det uppdrag som Försäkringskassan har haft att bl.a. analysera och beskriva orsakerna till att antalet personer som beviljats assistansersättning minskat. Myndighetens slutsatser analyseras inom

Regeringskansliet. Mot bakgrund av pågående beredningsarbete anser inte utskottet att det finns behov av att ta något initiativ med anledning av motionsförslagen och avstyrker därmed motionerna 2020/21:2032 (SD) yrkandena 16, 17 och 28, 2020/21:2996 (KD) yrkande 2 samt 2020/21:3543 (KD) yrkande 12.

När det gäller övriga motionsförslag om LSS och assistansersättningen vill utskottet framhålla att personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva ett liv som andra. Det var intentionerna när lagstiftningen togs fram, och utskottet förutsätter att det också är utgångspunkten för det fortsatta arbetet med beredningen av LSS-utredningens förslag. Utskottet välkomnar även att regeringen har tillsatt en utredning som ska utreda stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, hur definitionen av normalt föräldraansvar kan smalnats av samt hur rätten till assistans vid behov av tillsyn kan stärkas.

Utskottet konstaterar att den s.k. tvåårsomprövningen av rätten till assistansersättning togs bort den 1 april 2018. I stället ska Försäkringskassan vara skyldig att ompröva rätten till assistansersättning i den utsträckning som denna rätt har minskat i omfattning på grund av väsentligt ändrade förhållanden som är hänförliga till den försäkrade. Utskottet vill påminna om att i samband med lagändringen gjordes bedömningen att tvåårsomprövningarna kommer att återinföras tidigast när en reformerad assistanslagstiftning träder i kraft.

Utskottet har vid flera tillfällen framhållit vikten av de frågor som motionärerna lyfter och av att alla som har rätt till stöd ska få det. Mot bakgrund av det arbete som pågår inom detta område anser dock utskottet att riksdagen för närvarande inte bör ta några initiativ när det gäller LSS och assistansersättningen. Motionerna 2020/21:167 (V) yrkande 9, 2020/21:2032 (SD) yrkandena 13 och 15, 2020/21:2195 (S), 2020/21:2232 (M), 2020/21:2785 (M), 2020/21:2996 (KD) yrkandena 5, 8 och 30 samt 2020/21:3589 (M) avstyrks.

När det gäller motionsförslag om ersättningssystemet för assistans kan utskottet konstatera att nivån på schablonersättningen har betydelse för att säkerställa goda arbetsvillkor för den personliga assistenten. Utskottet välkomnar därför att socialminister Lena Hallengren i sitt svar på en skriftlig fråga i februari 2020 (fr. 2019/20:836) framförde att regeringen tänker fortsätta att agera för att säkerställa att den personliga assistansen och assistansersättningen är av god kvalitet. I samma frågesvar framförde socialministern att regeringen först hämtar in underlag för att beräkna ett schablonbelopp, som ska vara på en nivå som ger rimliga förutsättningar att bedriva assistansverksamhet, och därefter aviserar regeringen förslag till schablonbelopp för kommande år. Utskottet finner ingen anledning att ifrågasätta den ordningen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:2032 (SD) yrkandena 9 och 10, 2020/21:2996 (KD) yrkandena 9 och 10 samt 2020/21:3543 (KD) yrkande 11.

När det gäller barn med funktionsnedsättning och deras familjer vill utskottet påminna om Utredningen om stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn. Utredningens förslag ska öka kontinuiteten och förutsägbarheten inom personlig assistans och assistansersättning. Utredningen ska bl.a. ta ställning till om föräldraansvaret vid bedömningen av barns rätt till personlig assistans kan förtydligas och smalnas av genom tydliggörande i exempelvis kunskapsstöd eller om det krävs ändringar i regleringen av föräldraansvaret inom personlig assistans. Utskottet konstaterar att frågan om samhällsstöd som syftar till att underlätta vardagen för barn med funktionsnedsättning och deras familjer är av stor betydelse. Mot bakgrund av pågående arbete är utskottet dock inte berett att föreslå någon åtgärd. Motionerna 2020/21:1832 (SD) yrkande 68, 2020/21:2032 (SD) yrkande 20 och 2020/21:2996 (KD) yrkande 24 avstyrks därför.

Precis som alla andra insatser enligt LSS ska den dagliga verksamheten anpassas till mottagarens individuella behov och tillförsäkra deltagaren goda levnadsvillkor. Utskottet ser positivt på att det 2018 infördes ett bidrag om 350 miljoner kronor per år i syfte att stödja kommunerna i deras arbete med att stimulera deltagande i daglig verksamhet. Bidraget får användas av kommunerna för att införa, bibehålla eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS. Utskottet vill även påminna om att LSS-utredningen framhöll att daglig verksamhet är en insats som för många skapar en meningsfull sysselsättning och ett vardagligt sammanhang. Utskottet delar den bilden. Utskottet har även noterat att det i utredningens uppdrag har ingått att bedöma om det behövs en ny lag om habiliteringsersättning. Mot bakgrund av bl.a. beredningen av LSS-utredningen finner utskottet dock inte skäl att vidta några åtgärder i enlighet med motionerna 2020/21:167 (V) yrkandena 7 och 8, 2020/21:1806 (M), 2020/21:2784 (M), 2020/21:2786 (M) och 2020/21:2955 (C) yrkande 9. Motionsyrkandena avstyrks.

Utskottet konstaterar att LSS-utredningen framhöll att en översyn av insatsen bör genomföras med utgångspunkt från en kartläggning av förhållandet mellan daglig verksamhet och arbetsmarknads- och utbildningsområdena. Utredningen framhöll bl.a. att översynen bör avse frågan om de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för att på olika sätt möjliggöra en övergång till arbete eller studier i kombination med deltagande i daglig verksamhet. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet. Utskottet konstaterar att daglig verksamhet inte är en anställningsform som har i syfte att producera varor och tjänster utan i stället en insats som bl.a. ska stärka människors möjligheter att leva ett självständigt liv. Utskottet förutsätter att det bedrivs ett aktivt arbete för att se till att daglig verksamhet kan utföras på ett tryggt sätt och med den personal som behövs för stöd och omvårdnad. Utskottet anser inte att det finns anledning att vidta något initiativ med anledning av motionsförslagen. Motionerna 2020/21:2032 (SD) yrkande 23 och 2020/21:2996 (KD) yrkande 25 avstyrks.

När det gäller motionsförslag om utförande av personlig assistans vill utskottet peka på Utredningen om översyn av yrket personlig assistent. I

uppdraget har ingått att undersöka hur arbetsförhållandena ser ut för personliga assistenter hos arbetsgivare i olika sektorer. Mot bakgrund av pågående beredningsarbete finner inte utskottet skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2020/21:1832 (SD) yrkande 69 och 2020/21:2032 (SD) yrkandena 21 och 44. Motionerna avstyrks.

Utskottet instämmer med motionärerna om att insatsen ledsagning och ledsagarservice är av stor betydelse för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga i samhället. Utskottet har noterat att LSS-utredningen föreslog att det stöd som krävs för att delta i aktiviteter ska ingå i insatsen personligt stöd och boendestöd. Utskottet vill även peka på att Utredningen Framtidens socialtjänst har tittat på frågan om insatser utan behovsprövning. Utredningen framhåller att enskildas delaktighet och självbestämmande på så sätt kan öka och det förebyggande arbetet kan stärkas. Mot bakgrund av pågående beredningsarbete anser inte utskottet att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2020/21:1423 (L) yrkandena 1 och 2 samt 2020/21:2996 (KD) yrkande 26. Motionerna bör avslås.

Utskottet välkomnar socialminister Lena Hallengrens uttalande i svar på en skriftlig fråga från januari 2020 (fr. 2019/20:696) om att det är viktigt att förhindra kriminalitet i välfärden samtidigt som det inte får innebära att de berättigades assistansersättning beskärs. Likaså välkomnar utskottet regeringens uttalanden i budgetpropositionen för 2021 om att det krävs att de ersättningar som betalas ut kommer rätt person eller rätt företag till del för att socialförsäkringssystemet ska uppfattas som trovärdigt. Utskottet ser mycket positivt på att regeringen har tillsatt utredningar om ekonomisk brottslighet mot välfärden, liksom de uppdrag som bl.a. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och IVO har redovisat. Utskottet anser att kraftfulla åtgärder mot ett brottsligt utnyttjande av välfärdssystemet är mycket angelägna. Mot bakgrund av pågående beredningsarbete är utskottet i nuläget inte berett att föreslå någon åtgärd, och motionerna 2020/21:2032 (SD) yrkandena 57–60, 2020/21:2996 (KD) yrkandena 12, 13 och 15 samt 2020/21:3500 (KD) yrkande 21 avstyrks.

När det gäller frågor om tillståndsprövning kan utskottet konstatera att reglerna i vissa fall ser olika ut för privata och offentliga utförare eftersom de har olika ansvar. IVO utövar tillsyn över både offentlig och enskild verksamhet. Den statliga tillsynen innebär en granskning av att verksamheten uppfyller de krav och mål som formulerats i lagar och andra föreskrifter, och utskottet förutsätter att kvalitetskraven är desamma oavsett regi. Utskottet vill också påminna om att avgiften inte tas ut för tillståndet som sådant utan för kostnader som uppkommer med anledning av ansökan. Utskottet vill även påminna om att de två tillkännagivanden som riksdagen har riktat till regeringen om att återkomma med förslag som innebär att samma krav på tillstånd som gäller för enskilda för att yrkesmässigt bedriva verksamhet inom socialtjänsten även ska gälla för offentlig verksamhet bereds inom Regeringskansliet. Motion 2020/21:3500 (KD) yrkande 20 bör därför avslås.

Hjälpmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hjälpmedel, om stöd till fritidsaktiviteter, om en handlingsplan för fysisk aktivitet samt om funktionshinderorganisationer.

Jämför reservation 26 (SD), 27 (KD), 28 (SD), 29 (C, L), 30 (V), 31 (KD), 32 (KD) och 33 (C).

Motionerna

Hjälpmedel

I motion 2020/21:422 av Per Lodenius (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att själva välja hjälpmedel. Motionären anser att den möjligheten inte ska vara beroende av ålder eller var man bor.

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att systemet för hjälpmedel måste ses över och att ett fritt val av hjälpmedel ska införas. Motionärerna framhåller att med ökad valfrihet underlättas vardagen för alla som har behov av olika hjälpmedel.

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om en nationell sammanställning av godkända hjälpmedel och medicintekniska produkter. Motionärerna framhåller att det är viktigt för att utbudet ska vara så brett som möjligt. I yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt ramverk för patientavgifter kopplade till hjälpmedel och medicintekniska produkter. I yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om ökad valfrihet av hjälpmedel och medicintekniska produkter. Motionärerna framhåller att en ökad valfrihet kan leda till bättre livskvalitet. Motionärerna pekar också på att detta ska åstadkommas utan ökade kostnader för det offentliga.

I kommittémotion 2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 58 föreslås ett tillkännagivande om tillgång till hjälpmedel. Motionärerna framhåller vikten av att det är smidigt och enkelt att få hjälpmedel. I yrkande 59 föreslås ett tillkännagivande om olika regler för hjälpmedel vid sjukdomstillstånd. I motionen konstateras att tillgång till hjälpmedel måste ses som lika självklart som tillgång till vård i övrigt.

Hjälpmedel till fritidsaktiviteter

I kommittémotion 2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att kartlägga hur tillgången till fritidshjälpmedel, färdtjänst, kontaktpersoner, ledsagare och personlig assistans påverkar möjligheten att delta i kulturliv och fysiska aktiviteter. Motionärerna

framhåller vikten av hjälpmedel, på lika villkor runt om i landet, för att öka delaktigheten och den fysiska aktiviteten bland barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning.

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att rätten till hjälpmedel även ska avse fritiden. I yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att personer med funktionsnedsättning ska kunna kompenseras för merkostnader i samband med idrottsutövande. Motionärerna framhåller att hälsovinster med fysisk aktivitet är stora för personer med någon form av funktionsnedsättning. Motionärerna pekar vidare på att många idrotter kräver olika former av hjälpmedel eller redskap vilket kan innebära höga kostnader för den enskilde.

I kommittémotion 2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att regelverken för funktionshinderspolitiska insatser ska förtydligas så att människor kan få det stöd de behöver för att kunna ha ett aktivt liv. I motionen konstateras att ett aktivt liv också på fritiden är en självklar del av ett värdigt liv och ofta nödvändigt för att på sikt kunna behålla hälsan.

Handlingsplan för fysisk aktivitet

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om betydelsen av en handlingsplan för fysisk aktivitet efter rehabilitering. Motionärerna pekar på vikten av att stimulera fortsatt fysisk aktivitet för de personer som varit inskrivna på barn- eller vuxenhabilitering.

Funktionshindersorganisationer

I motion 2020/21:2017 av Alexandra Völker (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om ett mer jämlikt ekonomiskt stöd till funktionshindersorganisationer som inte passar in i den rådande strukturen för bidrag till föreningsverksamhet.

I kommittémotion 2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 60 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa civilsamhällets inflytande och ledarskap i offentligt finansierad funktionsstödsverksamhet. Motionärerna pekar på vikten av att motverka en utveckling där expertorganisationer i civilsamhället fråntas inflytande och ansvar.

Gällande rätt

Hälso- och sjukvårdslagen och patientlagen

I hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) (HSL) föreskrivs det grundläggande ansvar som sjukvårdshuvudmännen har för hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Enligt 8 kap. 7 § HSL ska regionen erbjuda habilitering och rehabilitering, hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning och

tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade. Detta gäller dem som är bosatta inom regionen eller som är kvarskrivna enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481) och stadigvarande vistas där (8 kap. 1 § HSL). Kommunen ska i vissa fall erbjuda habilitering, rehabilitering och hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning (12 kap. 5 § första stycket HSL).

Av 10 kap. 2 § HSL framgår att regionen ska ge patienten möjlighet att välja hjälpmedel enligt vad som anges i 7 kap. 2 § patientlagen (2014:821). Även kommunen ska enligt 13 kap. 2 § HSL ge den enskilde möjlighet att välja hjälpmedel enligt vad som anges i 7 kap. 2 § patientlagen.

Av 7 kap. 2 § patientlagen framgår att när det finns olika hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning tillgängliga ska patienten ges möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Patienten ska få det valda hjälpmedlet om det med hänsyn till hans eller hennes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat. Patienten ska enligt 3 kap. 1 § patientlagen få information om bl.a. de hjälpmedel som finns för personer med funktionsnedsättning.

Enligt 6 kap. 7 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska den som har ansvaret för hälso- och sjukvården av en patient medverka till att patienten ges möjlighet att välja behandlingsalternativ respektive hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning enligt vad som anges i 7 kap. 1 och 2 §§ patientlagen.

Av 4 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Vidare framgår av fjärde stycket att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Socialstyrelsen tar fram föreskrifter inom hjälpmedelsområdet. De reglerar bl.a. förskrivningen av medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården.

Det finns ingen definition av begreppet hjälpmedel i HSL. I förarbetena som togs fram vid införande av regleringen om hjälpmedel i HSL (prop. 1992/93:159) framgår att med hjälpmedel avses dels hjälpmedel för vård och behandling, dels hjälpmedel för den dagliga livsföringen. Till hjälpmedel för vård och behandling räknas bl.a. vissa medicintekniska produkter och hjälpmedel som kompenserar för förlust av en kroppsdel eller en kroppsfunktion eller hjälpmedel som kan behövas efter en medicinsk behandling. Hjälpmedel för den dagliga livsföringen är hjälpmedel som krävs för att den enskilda själv eller med hjälp av någon annan ska kunna tillgodose grundläggande personliga behov såsom att klä sig, äta och sköta sin hygien men även kunna förflytta sig, kommunicera med omvärlden, fungera i hemmet och i närmiljön, orientera sig, sköta vardagslivets rutiner i hemmet, gå i

skolan,- samt delta i sysselsättning och normala fritids- och rekreationsaktiviteter.

Bakgrund och pågående arbete

Hjälpmedel

Hjälpmedelsutredningen (S 2015:08) överlämnade i maj 2017 sitt betänkande På lika villkor! Delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43). Enligt direktiven skulle utredningen lämna förslag i syfte att öka likvärdigheten i fråga om hjälpmedel och minska skillnaderna över landet. Vidare har utredningens uppdrag varit att bl.a. kartlägga tillgången till hjälpmedel för enskilda och analysera ansvarsfördelningen och samordningen mellan huvudmännen. Betänkandet har remissbehandlats.

MFD lämnade i mars 2020 redovisningen Aktiv fritid – Redovisning av ett regeringsuppdrag om att kartlägga lokala och regionala satsningar samt tillgången till fritidshjälpmedel till regeringen. MFD har kartlagt vad som görs lokalt och regionalt för att främja möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ha en aktiv fritid. Kartläggningen omfattar också den enskildes tillgång till hjälpmedel för fritidsaktiviteter. Några av MFD:s slutsatser är följande:

- Personer med funktionsnedsättning har inte samma möjligheter att ha en aktiv och meningsfull fritid jämfört med befolkningen i övrigt, bl.a. på grund av dålig ekonomi, otillgängliga transporter och bristande tillgänglighet.
- Det finns många lokala fritidsaktiviteter där personer med funktionsnedsättning kan delta, men skillnaderna är stora över landet. Det gäller både tillgängliga generella aktiviteter och riktade aktiviteter till personer med funktionsnedsättning. Skillnader finns även mellan olika grupper av personer med funktionsnedsättning.
- Med små ansträngningar går det att förbättra förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att ha en aktiv fritid.
- Den som behöver fritidshjälpmedel behöver nästan alltid köpa dessa på egen hand. Det kräver både god ekonomi, kunskap och ett driv, vilket inte alla har och därför blir tillgången till fritidshjälpmedel inte jämlik.

Regeringen har därefter gett Statskontoret i uppdrag att analysera hur relevanta befintliga statsbidrag till kultur- och fritidsområdet på ett bättre sätt kan bidra till att skapa förutsättningar för en aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning. Statskontoret ska också vid behov lämna förslag på hur mottagande av statsbidrag ytterligare skulle kunna främja ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Vidare har regeringen gett MFD i uppdrag att ta fram ett stödmaterial till kommuner och andra aktörer i syfte att främja en aktiv fritid för personer med

funktionsnedsättning. Regeringen framhåller att stödmaterialet ska ge exempel på hur kommuner och andra aktörer, inom tillgängliga medel, kan främja ett fritidsutbud som är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Stödmaterialet bör också innehålla goda exempel på arbete i kommuner och regioner. Uppdraget ska redovisas senaste den 15 juni 2021.

Socialstyrelsen

I juli 2020 lämnade Socialstyrelsen sin redovisning Samordning av hjälpmedel till barn och elever med funktionsnedsättning – Socialstyrelsens förslag till utformning av överenskommelse mellan sjukvårds- och skolhuvudmän till regeringen. Syftet med uppdraget har varit att kartlägga de överenskommelser som finns mellan sjukvårdshuvudmän och skolhuvudmän om hjälpmedel till barn och elever och att studera innehållet i dessa. Målet med projektet är ytterst att pojkar och flickor som har behov av hjälpmedel snabbt får tillgång till fungerande lösningar.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Socialstyrelsen har även fått i uppdrag att kontinuerligt samla in och publicera data och statistik i syfte att långsiktigt följa upp hjälpmedelsområdet. I uppdraget beskriver regeringen att tillgången till nationell statistik på hjälpmedelsområdet är låg och möjligheten att på nationell nivå följa utvecklingen inom hjälpmedelsområdet är begränsad. Statistiken bör visa regionala skillnader mellan hjälpmedelsverksamheterna, men även skillnader i kostnader för den enskilde i samband med att ett hjälpmedel tillhandahålls samt skillnader mellan flickor, pojkar, kvinnor och män i hjälpmedelsförskrivning. Statistiken bör vara uppdelad på åldersgrupper och typer av hjälpmedel, så långt Socialstyrelsen bedömer att det är rimligt. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2021.

Socialstyrelsen arbetar för en jämlik hjälpmedelsförsörjning bl.a. genom att

- tillhandahålla kunskapsstöd och utbildning om förskrivningsprocessen
- stödja och följa utvecklingen mot ökat inflytande vid val av hjälpmedel
- öka kunskapen om skillnader i tillgång till och användning av hjälpmedel
- följa upp och utvärdera hjälpmedelsområdet på nationell nivå.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

I mars 2019 fick Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) i uppdrag av regeringen att kartlägga förskrivningen av icke medicintekniska produkter som hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning ur ett patient-, brukar- och samhällsperspektiv. Myndigheten redovisade sitt uppdrag i mars 2020 i rapporten Med varierande funktion – Förskrivning av konsumentprodukter som hjälpmedel vid funktionsnedsättning (rapport 2020:6). I rapporten lämnar Vårdanalys bl.a. rekommendationer om att regeringen bör se till att det finns gemensamma kriterier för att konsumentprodukter som hjälpmedel ska förskrivas jämlikt över landet och att

regionerna och kommunerna bör säkerställa att anpassade råd och stöd för konsumentprodukter som hjälpmedel erbjuds i linje med nationell kunskapsstyrning.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Statsbidrag till handikapporganisationer

Riksorganisationer som arbetar för att förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och som bevakar deras intressen kan söka statsbidrag med stöd av förordning (2000:7) om statsbidrag till handikapporganisationer. Medlemmarna i organisationen ska vara personer som på grund av varaktigt funktionsnedsättning möter stora svårigheter i det dagliga livet. Syftet med statsbidraget är att stödja handikapporganisationernas arbete för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Organisationerna ska även:

- verka för förändringar inom ett flertal samhällsområden av betydelse för personer med funktionsnedsättning,
- vara demokratiskt uppbyggda,
- vara partipolitiskt och religiöst obundna,
- ha en riksomfattande organisation med ett lokalt eller regionalt förankrat föreningsliv i minst tio län,
- ha bedrivit verksamhet under minst två år samt ha minst 500 medlemmar.

Socialstyrelsen fördelar varje år statsbidrag till ett antal handikapporganisationer. Villkoren för fördelningen av medel styrs av den ovan nämnda förordningen om stöd till handikapporganisationer och föreskriften Ansökan om och beräkning av statsbidrag till handikapporganisationer (SOSFS 2009:8).

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om hjälpmedel behandlades senast i betänkande 2018/19:SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Motionsyrkandena avstyrktes (s. 44–45). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2018/19:68, rskr. 2018/19:156).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att tillgången till hjälpmedel är avgörande för att personer som på grund av ålder, skada eller sjukdom har fått en funktionsnedsättning ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv och vara delaktiga i samhället. Utskottet konstaterar att Hjälpmedelsutredningen lämnade sitt betänkande På lika villkor! Delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen i maj 2017 (SOU 2017:43). Enligt direktiven skulle utredningen bl.a. lämna förslag i syfte att öka likvärdigheten och minska

skillnaderna över landet när det gäller hjälpmedel. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet välkomnar att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att kontinuerligt samla in och publicera data och statistik i syfte att långsiktigt följa upp hjälpmedelsområdet. Utskottet har också noterat de övriga utredningar som har genomförts av bl.a. Vårdanalys och Socialstyrelsen när det gäller frågan om hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Utskottet ser positivt på det arbete som bedrivs inom Regeringskansliet och vid myndigheterna när det gäller hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning. I avvaktan på resultatet av beredningen anser utskottet att motionsyrkandena om hjälpmedel bör lämnas utan vidare åtgärd. Motionerna 2020/21:422 (C), 2020/21:2032 (SD) yrkande 29, 2020/21:2996 (KD) yrkandena 21–23 och 2020/21:3637 (MP) yrkandena 58 och 59 avstyrks.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motionsförslagen om att aktiviteter på fritiden bidrar till fysisk aktivitet och gemenskap. Enligt utskottets mening är det grundläggande att personer med funktionsnedsättning har samma möjligheter till en aktiv fritid som övriga befolkningen. Utskottet välkomnar därför att regeringen har gett MFD i uppdrag att kartlägga vad som görs lokalt och regionalt för att främja möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ha en aktiv fritid. Regeringen har även gett Statskontoret i uppdrag att analysera hur relevanta befintliga statsbidrag till kultur- och fritidsområdet på ett bättre sätt kan bidra till att skapa förutsättningar för en aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning. I avvaktan på beredningen av uppdragen anser utskottet att motionsyrkandena om stöd till fritidsaktiviteter bör lämnas utan vidare åtgärd. Motionerna 2020/21:167 (V) yrkande 15, 2020/21:2032 (SD) yrkandena 30 och 32 samt 2020/21:3432 (L) yrkande 15 avstyrks.

Med hänvisning till vad utskottet anfört ovan om betydelsen av fysisk aktivitet finner utskottet inte skäl att föreslå något initiativ med anledning av motion 2020/21:2996 (KD) yrkande 28.

Utskottet vill påminna om att riksorganisationer som arbetar för att förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och som bevakar deras intressen kan söka statsbidrag. Det är Socialstyrelsen som fördelar bidraget utifrån de villkor som ställs upp i förordningen om statsbidrag till handikapporganisationer. Enligt utskottets uppfattning finns det inte skäl att ifrågasätta att myndigheten också är väl skickad att fördela statsbidrag till organisationerna. Utskottet vill i sammanhanget även påminna om att förfarings sättet att låta myndigheter, organisationer och andra yttra sig innan regeringen fattar beslut sedan länge är ett betydelsefullt inslag i den svenska politiska beslutsprocessen. Regeringen kan således via remisser be exempelvis berörda funktionshindersorganisationer att lämna synpunkter på ett förslag. Utskottet finner inte att det finns skäl att ta något initiativ med anledning av motionerna 2020/21:2017 (S) yrkande 3 och 2020/21:2953 (C) yrkande 60. Motionerna avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.
Jämför särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C), 3 (V), 4 (KD) och 5 (L).

Utskottets ställningstagande

Motionsyrkandena i bilaga 2 tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlade i betänkandena 2018/19:SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning, 2019/20:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning, 2019/20:SoU12 Kompetensförsörjning och prioriteringar inom hälso- och sjukvården m.m., 2019/20:SoU17 Förbättrade möjligheter till bilstöd samt 2020/21:SoU10 Huvudmannaskap för personlig assistans. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, punkt 1 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 57.

Ställningstagande

Jag påminner om att det i stor utsträckning är kommuner och regioner som ansvarar för samhandlingen mellan medborgaren och samhället när det gäller FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Jag anser därför att regeringen bör se över hur staten kan stärka förutsättningarna för kommunerna och regionerna att bidra till att Sverige i praktiken efterlever konventionen.

2. Delaktighet, punkt 2 (SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 42 och
avslår motion
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 56.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att det utifrån ett demokratiperspektiv är det viktigt att personer med funktionsnedsättning får tillgång även till den media som har vuxit fram på senare år, t.ex. webb-TV. Vi anser att det är problematiskt om

exempelvis en partiledardebatt i en valrörelse inte är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Vi anser därför att man i takt med att medielandskapet förändras bör se över medieutbudet för personer med funktionsnedsättning. Det bör också tas fram en förteckning över samhällsviktig information som bör vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta.

3. Delaktighet, punkt 2 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 56 och
avslår motion
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 42.

Ställningstagande

Samhället ska vara tillgängligt för alla, och en funktionsnedsättning ska inte vara ett hinder för människor i vardagen. Jag menar därför att samtliga politiska områden måste genomsyras av ett perspektiv som främjar individens möjlighet att styra över sin vardag. Det är en förutsättning för demokratisk delaktighet på lika villkor för alla. Jag anser därför att regeringen bör se till att funktionshindersperspektivet integreras inom alla politikområden.

4. Våld mot personer med funktionsnedsättning, punkt 3 (SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 62 och
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi är tyvärr medvetna om att personer med funktionsnedsättning är särskilt utsatta för våld. Det framgår även av Socialstyrelsens lägesrapport för 2019 – Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning – som visar att personer med funktionsnedsättning är mer utsatta för våld än andra. Vi har också noterat att forskningen om våld mot personer med funktionsnedsättning är begränsad. Många kommuner saknar dessvärre även rutiner för hur de ska agera om det finns indikation på att en person är våldsutsatt. Det är av stor vikt att kunskapen om frågan ökar, inte minst bland personer som arbetar inom vård och omsorg.

Vi anser därför att regeringen ska se till att det genomförs en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter att dels arbeta förebyggande, dels vidta åtgärder när en person med funktionsnedsättning är utsatt för våld.

5. Bemötande av personer med funktionsnedsättning, punkt 4 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att en grundförutsättning för kvalitet i all verksamhet som berör personer med funktionsnedsättning är kompetent personal. Det är också avgörande att tjänstemän på nationell, regional och kommunal nivå har rätt kompetens för att kunna samtala med personen och därefter bedöma det individuella behovet av insatser. Vi anser därför att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer baserade på befintlig forskning och kunskap om hur ett gott bemötande mot personer med funktionsnedsättning bör vara.

6. Äldre med funktionsnedsättning, punkt 5 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 59.

Ställningstagande

Personer med intellektuell funktionsnedsättning lever allt längre. Det är en glädjande utveckling för samhället. Det innebär också att det ställs nya krav på socialtjänsten, personliga assistenter och andra som möter äldre personer med intellektuell funktionsnedsättning. Jag påminner om att kunskapen om äldre personer med intellektuell funktionsnedsättning har utvecklats de senaste åren. Jag anser därför att regeringen bör se över dels hur kommunernas insatser för äldre personer med funktionsnedsättning kan stärkas, dels om det finns behov av en statlig utredning om funktionshinder och åldrande.

7. Barn med funktionsnedsättning, punkt 6 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Vi vill påminna om att det finns flera delar av konventionen som har direkt koppling till barn med funktionsnedsättning. Vi anser därför att regeringen bör ge MFD i uppdrag att följa upp genomförandet av barnkonventionen som svensk lag. Det behövs för att säkerställa samhällets stöd men också för att rättigheterna för barn med funktionsnedsättning och barn till föräldrar med funktionsnedsättning ska stärkas i enlighet med lagens intentioner.

8. Statistik , punkt 7 (V, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Maj Karlsson (V) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Vi vill peka på att det saknas statistik om och indikatorer för uppföljning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Eftersom ansvaret för frågor som rör personer med funktionsnedsättning i stor utsträckning ligger hos kommunerna är det ytterst viktigt, menar vi, att det också finns möjlighet att se skillnaderna mellan kommunerna. Det är även av stor betydelse att kunna jämföra livsvillkoren för exempelvis barn och unga med funktionsnedsättning med dem för barn och unga utan funktionsnedsättning. Regeringen bör därför skyndsamt se till att det utvecklas rutiner för att hämta in uppdelad statistik och indikatorer inom området mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning utvecklas.

9. LSS och grundläggande behov, punkt 9 (SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 16, 17 och 28,
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 2 och
2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

Vi anser att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet och att detta ska framgå av lagstiftningen. Vi menar därför att det behövs en översyn av de grundläggande behoven och föreslår att regeringen

ger ett tilläggsdirektiv till den pågående utredningen – ”Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn” –. Vi påminner om att det är av stor vikt att de grundläggande behoven inte ställs mot varandra.

Kommunikation är viktigt för att må bra och för att kunna delta i samhället. Vi anser därför att regeringen skyndsamt bör se till att återställa rätten till personlig assistans för det grundläggande behovet kommunikation.

10. Övriga frågor om LSS och assistansersättning, punkt 10 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15, bifaller delvis motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 8 och avslår motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:2195 av Sultan Kayhan m.fl. (S),

2020/21:2232 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2020/21:2785 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 5 och 30 samt

2020/21:3589 av Sofia Westergren och Marlène Lund Kopparklint (båda M).

Ställningstagande

Vi anser att det behöver göras en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse. Det är viktigt att en assistansberättigad kan ha med sin assistent vid sjukhusvistelse om det behövs och ersättas för detta av Försäkringskassan.

Vidare menar vi att det är viktigt att regeringen ser till att det införs ett nytt system där det är möjligt att göra vissa undantag, innan tvåårsomprövningarna åter träder i kraft.

11. Övriga frågor om LSS och assistansersättning, punkt 10 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15,

2020/21:2195 av Sultan Kayhan m.fl. (S),

2020/21:2232 av Marléne Lund Kopparklint (M),

2020/21:2785 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 5, 8 och 30 samt

2020/21:3589 av Sofia Westergren och Marléne Lund Kopparklint (båda M).

Ställningstagande

Jag kan tyvärr konstatera att tillämpningen av LSS-lagstiftningen under de senaste tio åren har förändrats samtidigt som politiska viljeriktningar att sänka kostnaderna fått kraftigt genomslag. Jag vill påminna om att det har inneburit att tusentals människor har förlorat hela eller delar av sin assistans. Jag anser därför att LSS bör återupprättas som en rättighetslagstiftning som styrs av behov och som garanterar grundläggande rättigheter. Enligt min mening bör regeringen därför tillsätta en utredning för att stärka LSS med målsättningen att återupprätta lagens grundintentioner och utifrån den utveckla och modernisera lagstiftningen.

12. Övriga frågor om LSS och assistansersättning, punkt 10 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 13 och

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 5, 8 och 30,

bifaller delvis motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 15 och avslår motionerna

2020/21:2195 av Sultan Kayhan m.fl. (S),

2020/21:2232 av Marléne Lund Kopparklint (M),

2020/21:2785 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M) och

2020/21:3589 av Sofia Westergren och Marléne Lund Kopparklint (båda M).

Ställningstagande

Vi menar att det finns anledning för regeringen att se över de konsekvenser som tillämpningen av det s.k. makeansvaret har lett till.

Det är enligt vår mening viktigt att tvåårsomprövningarna inte träder i kraft förrän nödvändiga lagändringar har genomförts som säkerställer att samtliga grundläggande behov i sin helhet ger rätt till assistans enligt LSS.

Vi anser även att regeringen bör se till att utövande av arbete omfattas av de grundläggande behoven. Vi vill framhålla att det skulle förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma in på arbetsmarknaden.

Regeringen behöver även se till att det görs en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse. Det är viktigt menar vi att en assistansberättigad kan ha med sin assistent vid sjukhusvistelse om det behövs och ersättas för detta av Försäkringskassan.

Regeringen bör beakta det vi nu anfört i det fortsatta arbetet med en ny LSS.

13. Ersättningsystem för assistans, punkt 11 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt bifaller delvis motionerna

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10 samt

2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att det är helt nödvändigt med en höjning av timschablonen motsvarande löneutvecklingen. –Uppräkningen av timschablonen går inte

hand i hand med löneutvecklingen i dag. Vi vill påminna om att det innebär att ersättningen inte täcker de ökade kostnaderna för personliga assistenter. Vi anser därför att det är av största vikt att regeringen ser till att det skyndsamt tas fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen.

14. Ersättningsystem för assistans, punkt 11 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10 samt

2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 11 och

bifaller delvis motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Vi anser att det krävs en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen. För att säkerställa att seriösa arbetsgivare med kollektivavtal kan bedriva personlig assistans med kvalitet, ska den ha en indexbaserad finansieringsmodell. Vi anser att regeringen bör se till att detta utreds. Vi anser också att regeringen bör höja timschablonen för assistansersättningen med 2,2 procent 2022 och 2023.

15. Stöd till anhöriga, punkt 12 (SD, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 68,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 20 och

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi är medvetna om att familjer där ett eller flera barn har en funktionsnedsättning eller särskilda behov ofta är tyngda av ett stort antal kontakter med flera olika myndigheter. Vi vill därför påtala behovet av förbättrat stöd i form av en person som kan fungera som spindeln i nätet, en samordnande koordinator. En samordnande koordinator skulle öka tryggheten och underlätta för föräldrarna när det gäller den omfattande administration som finns runt ett barn med funktionsnedsättning. Vi vill påminna om att det finns goda erfarenheter från Storbritannien. Vi anser därför att regeringen bör se till att samordnande koordinatörer prövas i en större försöksverksamhet.

16. Habiliteringsersättning, punkt 13 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2955 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9 och

avslår motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 7 och 8,

2020/21:1806 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),

2020/21:2784 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M) och

2020/21:2786 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M).

Ställningstagande

En person som utför daglig verksamhet enligt LSS får ersättning som betalas ut av kommunen. Det är också kommunen som bestämmer hur stor ersättningen ska vara. Jag konstaterar att det innebär att det är stor variation mellan kommunerna på den ersättning som betalas ut för daglig verksamhet. Jag anser därför att regeringen måste verka för att ersättningen för daglig verksamhet blir mer enhetlig i landets kommuner.

17. Habiliteringsersättning, punkt 13 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 7 och 8 samt avslår motionerna

2020/21:1806 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),
2020/21:2784 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M),
2020/21:2786 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M)
och

2020/21:2955 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Jag kan tyvärr konstatera att bedömningen av om en person har rätt till habilitering, men också tillgången till habilitering, skiljer sig stort beroende på var i landet man bor. Jag anser därför att lagstiftningen om habilitering behöver ses över för att säkerställa rätten till likvärdiga insatser i hela landet och att öka individens rätt att påverka sina egna habiliteringsinsatser. Jag anser även att kommunernas ansvar för att ersätta personer som har daglig verksamhet bör anges i lag för att säkerställa rätten till habiliteringsersättning.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad jag har anfört.

18. Daglig verksamhet, punkt 14 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 23 och avslår motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 25.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma att personer som deltar i daglig verksamhet inte omfattas av Försäkringskassans ekonomiska skydd i händelse av arbetsskada. Vi är medvetna om att kommunerna i vissa fall kan ordna med andra former av försäkringar. Dessa täcker oftast enbart traumaskador och inte t.ex. förlitningsskador. Vi anser därför att regeringen bör utreda möjligheten att införa ett system för de som råkar ut för skador i daglig verksamhet.

19. Daglig verksamhet, punkt 14 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 25 och
avslår motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 23.

Ställningstagande

LSS-utredningen framförde bl.a. att Socialstyrelsen i samarbete med MFD bör ta fram kunskapsunderlag om hur daglig verksamhet kan utformas så att de som står längst från arbetsmarknaden får ökade möjligheter såväl att förvärva och bibehålla sina förmågor som till delaktighet i samhället.

Vi anser att regeringen bör se till att de förslag som LSS-utredningen lämnade i detta avseende genomförs.

20. Utförande av personlig assistans, punkt 15 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 69 och

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 21 och 44.

Ställningstagande

Vi anser att alla personliga assistenter ska ha lön och ersättning utifrån det arbete de utför och inte utifrån vilka de är. Vi anser också att det är viktigt att det finns en valfrihet för assistansberättigade att själva välja vem de vill ha som personlig assistent.

Regeringen bör se över dessa frågor och återkomma med förslag.

21. Ledsagarservice och ledsagning, punkt 16 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 26 och avslår motion

2020/21:1423 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma möjligheten att, där det är lämpligt, tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning. En sådan hantering skulle kunna innebära att tid i stället kan läggas på att följa upp beslut om insatser men också på kvalitetshöjande arbete. Vi vill peka på att det finns goda exempel från bl.a. Laholms kommun. Vi anser därför att regeringen bör arbeta för en utökad försöksverksamhet med förenklad biståndsbedömning inom LSS-insatsen ledsagning.

22. Ledsagarservice och ledsagning, punkt 16 (L)

av Lina Nordquist (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1423 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2 samt avslår motion

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

Ledsagarservice fyller en viktig funktion för synskadade människors frihet och självständighet. Tyvärr kan jag konstatera att servicen försämrats markant, och de senaste åren har ledsagning med stöd av LSS minskat med närmare 30 procent. Jag anser att individens frihet och självständighet aldrig ska vara beroende av vilken kommun man bor i. Därför behöver regeringen se över hur personkretsen i LSS kan förtydligas så att blinda och gravt synskadade

garanteras rätt till ledsagarservice. Vidare bör regeringen se över förutsättningarna att bevilja ledsagning enligt SoL utan kostnad för individen.

23. Kontroll, punkt 17 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 57–60 och avslår motionerna

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 12, 13 och 15 samt 2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 21.

Ställningstagande

Tyvärr har det de senaste åren förekommit fusk och brottslighet när det gäller ersättning från Försäkringskassan. Det tar inte bara resurser från de som behöver samhällets stöd, utan det urholkar också förtroendet för systemet. Detta är inte acceptabelt. Därför anser vi att det är viktigt att regeringen ser över hur man kan komma tillrätta med fusk och brottslighet inom assistansersättningen.

Vi vill framhålla att det inte ska vara möjligt att driva verksamhet som assistansbolag om man inte har tillstånd.

En annan åtgärd som vi ser behov av är en mycket grundligare utredning av de som saknar svenska medicinska journaler vid den första ansökan om assistansersättning.

Slutligen anser vi att regeringen bör inrätta ett bedömningscenter för personer som saknar svenska medicinska journaler.

24. Kontroll, punkt 17 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 12, 13 och 15 samt
2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 21 och
avslår motion
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 57–60.

Ställningstagande

Vi ser mycket allvarligt på att det förekommer att assistansersättningen utnyttjas på ett felaktigt och brottsligt sätt, och t.o.m. som en del i grov organiserad kriminalitet. Vi anser att det är mycket viktigt att bekämpa denna brottslighet. Det myndighetsgemensamma arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet kopplad till assistansersättningen måste därför förstärkas. Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med det.

För att stärka den myndighetsövergripande kontrollverksamheten menar vi att regeringen bör se till att det genomförs en översyn av sekretesslagstiftningen.

Vi vill framhålla att tillståndsplikten som har införts för företag som arbetar med personlig assistans utgör en förbättring, men den är inte tillräcklig. Vi anser att IVO behöver fler redskap för att stoppa oseriösa aktörer. Regeringen bör därför utreda frågan om karenstid när ett tillstånd för ett bolag som arbetar med personlig assistans tidigare har dragits in.

25. Tillståndsprövning, punkt 18 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 20.

Ställningstagande

Vår uppfattning är att tillståndsprövningen hos IVO ska vara avgiftsbelagd. Vi är däremot mycket kritiska till den nivå på avgiften som regeringen har fastställt. Vi vill påminna om att ett flertal av de privata aktörerna är mindre företag med begränsade intäkter. Det finns därför en risk att dessa aktörer slås ut från marknaden. Det skulle i förlängningen påverka valfriheten inom branschen negativt. Därför menar vi att regeringen bör se till att kostnaden för tillståndsprövningen hos IVO sänks.

26. Hjälpmedel , punkt 19 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 29,
bifaller delvis motion
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 23 och
avslår motionerna
2020/21:422 av Per Lodenius (C),
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 21 och 22 samt
2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 58 och 59.

Ställningstagande

Många människor behöver under delar av, eller hela, sitt liv använda sig av olika tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av livet. Vi är medvetna om att regionernas hjälpmedelscentraler i många fall har ett begränsat sortiment. Genom att införa fritt val av hjälpmedel skulle, menar vi, vardagen för människor med behov av hjälpmedel underlättas. Vi anser således att regeringen bör se till att systemet för hjälpmedel ses över så att fritt val av hjälpmedel införs.

27. Hjälpmedel , punkt 19 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 21–23,
bifaller delvis motion
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 29 och
avslår motionerna
2020/21:422 av Per Lodenius (C) och
2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 58 och 59.

Ställningstagande

Vi vill påminna om att det har stor betydelse för människors delaktighet och frihet att ett hjälpmedel är anpassat för den enskildes behov. Vi konstaterar att utbudet och kostnaden för hjälpmedel skiljer sig åt mellan regionerna. Vi anser därför att det är angeläget att man – oavsett var i landet man bor – kan välja produkter från en nationell sammanställning över hjälpmedel och medicintekniska produkter som är godkända och kvalitetssäkrade i de olika regionerna.

Vi anser även att man bör utreda förutsättningarna för att införa nationella ramverk för patientavgifter kopplade till hjälpmedel och medicintekniska produkter.

Möjligheten för den enskilde att själv välja hjälpmedel utanför den fastställda listan bör också utredas.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad vi har anfört ovan.

28. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 30 och 32 samt bifaller delvis motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15 och

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

Vi anser att rätten till hjälpmedel även ska avse fritiden. Vi vill framhålla att många sport- och fritidsaktiviteter kräver hjälpmedel eller redskap för att kunna utövas. Idag är det i de flesta fall individen själv som är ansvarig för finansieringen av hjälpmedel för sport- och fritidsaktiviteter. Vi är medvetna om att det för många innebär höga kostnader som kan leda till att sport- och fritidsaktiviteter måste väljas bort. Vi anser därför att regeringen bör utreda dels möjligheten att låta rätten till hjälpmedel även avse fritiden, dels förutsättningarna för ett ersättningsystem för hjälpmedel för sport- och fritidsaktiviteter.

29. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (C, L)

av Lina Nordquist (L) och Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 15 och avslår motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15 och

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 30 och 32.

Ställningstagande

Fysisk aktivitet är en av de viktigaste faktorerna för en god hälsa. Vi vill framhålla att verksamheter som är finansierade med offentliga medel också har ett särskilt ansvar för att se till att dessa blir tillgängliga även för personer med funktionsnedsättning. Anläggningar för lek, aktivitet och spontanidrott måste, enligt min uppfattning, vara tillgängliga även för personer med funktionsnedsättning. Insatser som bl.a. personlig assistans och hjälpmedel måste därför också beviljas i så stor utsträckning att det möjliggör ett aktivt liv. Regeringen bör därför ta initiativ till att förtydliga regelverken för funktionshinderspolitiska insatser så att människor kan få det stöd de behöver för att kunna ha ett aktivt liv.

30. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15 och avslår motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 30 och 32 samt 2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

För att öka delaktigheten och den fysiska aktiviteten hos personer med funktionsnedsättning bör en kartläggning göras av tillgången till fritidshjälpmedel, färdtjänst, kontaktpersoner, ledsagare och personlig assistans. Kartläggningen är nödvändig för att kunna se hur möjligheten att delta i kulturliv och i fysiska aktiviteter på lika villkor runt om i landet påverkas av tillgången till bl.a. fritidshjälpmedel. Jag anser att regeringen bör se till att en sådan kartläggning genomförs.

31. Stöd till fritidsaktiviteter, punkt 20 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15 och

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 32 och bifaller delvis motionerna

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 30 och

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

För att öka delaktigheten och den fysiska aktiviteten hos personer med funktionsnedsättning bör en kartläggning göras av tillgången till fritidshjälpmedel, färdtjänst, kontaktpersoner, ledsagare och personlig assistans. Kartläggningen är nödvändig för att kunna se hur möjligheten att delta i kulturliv och i fysiska aktiviteter på lika villkor runt om i landet påverkas av tillgången till bl.a. fritidshjälpmedel. Vi anser att regeringen bör se till att en sådan kartläggning genomförs.

Vi vill också framhålla att många sport- och fritidsaktiviteter kräver hjälpmedel eller redskap för att kunna utövas. Idag är det i de flesta fall individen själv som är ansvarig för finansieringen av hjälpmedel för sport- och fritidsaktiviteter. Vi är medvetna om att det för många innebär höga kostnader som kan leda till att sport- och fritidsaktiviteter måste väljas bort. Vi anser därför att regeringen bör utreda möjligheten till och förutsättningarna för ett ersättningssystem för hjälpmedel för sport- och fritidsaktiviteter.

32. Handlingsplan för fysisk aktivitet, punkt 21 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 28.

Ställningstagande

Vi har tagit del av undersökningar som visar att personer med funktionsnedsättning rör på sig mindre än resten av befolkningen. Därför anser vi att det är viktigt med insatser som gör det möjligt med fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning. Det är en investering inte bara för den enskildes fysiska och psykiska hälsa och välmående, utan även för samhället i stort. Vi vill därför framhålla att handlingsplaner och uppföljning för att stimulera fortsatt fysisk aktivitet för de personer som varit inskrivna på barnhabilitering och vuxenhabilitering är en viktig åtgärd.

Regeringen bör därför vidta åtgärder i linje med detta.

33. Funktionshindersorganisationer, punkt 22 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 60 och
avslår motion
2020/21:2017 av Alexandra Völker (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Funktionshindersrörelsen fyller en nyckelfunktion när det gäller att få fler personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället och representerade i det offentliga samtalet. Jag anser att fler av civilsamhällets organisationer bör kunna få ta ett samhällsansvar. Jag vill därför att regeringen

aktivt säkerställer civilsamhällets inflytande och ledarskap i offentlig finansierad funktionsstödsverksamhet.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (SD)

Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning och 2019/20:SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram med avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (C)

Anders W Jonsson (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkande 2019/20:SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram med avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (V)

Maj Karlsson (V) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkande 2018/19:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram med avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning, 2019/20:SoU12 Stöd till personer med

funktionsnedsättning. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram med avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 23 (L)

Lina Nordquist (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning och 2019/20:SoU12 Stöd till personer med funktionsnedsättning. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram med avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Särskilt yttrande (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ann-Britt Åsebol (M) anför:

Vi vill framhålla att det är helt centralt att sträva efter långsiktighet och hållbarhet gällande stöd till personer med funktionsnedsättning.

Alla som har en funktionsnedsättning ska kunna delta i samhället på så jämlika villkor som möjligt och stödet ska finansieras gemensamt och solidariskt efter behov och dessutom vara tillgänglig för alla oavsett vilken betalningsförmåga den enskilde har eller var i landet man bor.

Personlig assistans är en frihetsreform som vi är stolta över att ha infört under borgerlig regering. Det är en reform för ökad frihet i sin allra bästa bemärkelse. Men det finns också brister med denna reform i struktur och utformning. Ordning och reda i välfärden är avgörande. Det handlar i grunden om vilket synsätt man har och ur vilket perspektiv som frågor om personlig assistans betraktas. Vi moderater värnar om alla människors rätt till ett rörligare liv.

Under den moderatledda regeringen 2008 ratificerades FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Ett av delmålen som ingår i Agenda 2030-arbetet är att senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för lika arbete. Vi behöver en flexibel arbetsmarknad, där vi ser det friska och ger förutsättningar för personer med funktionshinder att kunna arbeta och kännas sig behövda.

Utgångspunkten är att insatserna för funktionsnedsatta ska vara träffsäkra, flexibla och kostnadseffektiva. De ska också vara enkla och tydliga och samverka väl med andra insatser. På dessa områden behöver vi få en bättre politik för personer med funktionsnedsättning.

Vi kommer att noga följa dessa frågor och återkomma med förslag om det finns skäl för det.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:167 av Maj Karlsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan inkorporeras i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen kring habilitering bör ses över och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till habiliteringsersättning bör lagstadgas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas i syfte att stärka lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade med målsättningen att återupprätta lagens grundintentioner och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ha ett ensamt ansvar för den personliga assistansen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla rutiner för inhämtning av uppdelad statistik och indikatorer på området mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kartläggning bör göras av hur tillgången till fritidshjälpmedel, färdtjänst, kontaktpersoner, ledsagare och personlig assistans påverkar möjligheten att delta i kulturliv och i fysiska aktiviteter på lika villkor runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:422 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man bör utreda hur personer med funktionsnedsättning ska kunna få möjlighet att själva välja hjälpmedel och att detta inte ska vara beroende av var man bor eller ålder och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:455 av Per Lodenius och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur Sverige ska uppfylla artikel 19 i konventionen om rättigheter för personer med

funktionsnedsättning vad gäller möjlighet och stöd för personer med funktionsnedsättning att själva välja bostadsort och bostad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:955 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beviljande av medel för personlig assistans bör kunna överklagas till en person med högre omvårdnadskompetens eller medicinsk kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:974 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Maria Stockhaus (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nationella riktlinjer för metod som säkerställer att personer i behov av hjälp och stöd inte faller mellan stolarna på grund av att de inte har en person som för deras talan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1152 av Ann-Sofie Lifvenhage och Lotta Finstorp (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta upp riktlinjer för systematiska kontroller av assistansersättningar i syfte att hindra fusk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1177 av Ann-Sofie Lifvenhage och Lotta Finstorp (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att erbjuda fler synskadade frihetsgraden det innebär att ha tillgång till en ledarhund i vardagen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1182 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att utreda ett statligt övertagande av det totala ekonomiska ansvaret för LSS och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1210 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skärpa kontrollerna i fråga om assistansersättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1328 av Sten Bergheden och Marléne Lund Kopparklint (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge anhöriga större möjlighet att hjälpa till att bistå äldre och funktionsnedsatta vid samtal

om deras val av boende, mat och övrig hjälp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1423 av Arman Teimouri (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att förtydliga personkretsen för LSS så att blinda och gravt synskadade garanteras rätt till service och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ledsagning enligt SoL ska beviljas utan kostnad för individen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1469 av Eva Lindh (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett mer samordnat stöd till barn med funktionsnedsättning som utgår från barnets bästa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1806 av Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler sysselsättningsmodeller ska omfattas av ersättningsmodellen från Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa ett nationellt kompetenscenter där expertkunskap om avancerade hjälpmedel och barns hjälpmedelsbehov samlas och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-lagen behöver ses över, utvecklas och moderniseras och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-lagens ursprungliga intentioner i ett första skede ska upprätthållas och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personkretsarna i LSS-lagen bör utgå från behov och inte diagnoser och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-insatserna inte bör standardiseras, så som sker i dag, och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordningsbestämmelserna måste ses över och göras mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det delade huvudmannskapet måste ses över mer grundligt och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som efter den nya tillämpningen av lagen fick beslutet kraftigt sänkt eller indraget ska få sin sak prövad på nytt och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de samhällsekonomiska effekterna av LSS-insatserna samt konsekvenserna för andra stödsystem och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste förtydligas vad begreppet föräldraansvar avser så att inte godtycklighet och skillnader råder runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett likvärdigt och utökat anhörigstöd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett införande av en samordnande funktion för familjer med ett eller flera barn med funktionsnedsättning eller särskilda behov och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om likvärdig lön och ersättning till anställda oavsett relation till assistansanvändaren och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1841 av Isak From (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av bilstödet och där beakta ansvarsförhållandet mellan inblandade myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1917 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i linje med tidigare insatser verka för att stärka tillsynen av mänskliga rättigheter för personer med funktionsvariationer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2017 av Alexandra Völker (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra ett mer jämlikt ekonomiskt stöd till funktionshindersorganisationer som inte passar in i den rådande strukturen för bidragssystemen till föreningsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-lagen behöver ses över, utvecklas och moderniseras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-lagens ursprungliga intentioner i ett första skede ska upprätthållas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personkretsarna i LSS-lagen bör utgå från behov och inte diagnoser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LSS-insatserna inte bör standardiseras, så som sker i dag, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordningsbestämmelserna måste ses över och göras mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten snarast måste ges ett helhetsansvar för den personliga assistansen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som efter den nya tillämpningen av lagen fick beslutet kraftigt sänkt eller indraget ska få sin sak prövad på nytt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de samhällsekonomiska effekterna av LSS-insatserna samt konsekvenserna för andra stödsystem och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta fram en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en höjning av schablonen för timersättningen motsvarande löneutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att få sin LSS-insats medflyttad vid flytt till annan kommun och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att habiliteringsstöd även ska gälla för beslut om daglig verksamhet enligt socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att assistansberättigad ska kunna ha med sin assistent vid sjukhusvistelse

- om behov föreligger och ersättas för detta av Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementera ett nytt system för tvåårsomprövning, innan de åter träder i kraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av de grundläggande behoven samt att dessa tydliggörs i lag och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste förtydligas vad begreppet föräldraansvar avser så att inte godtycklighet och skillnader råder runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett likvärdigt och utökat anhörigstöd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett införande av en samordnande funktion för familjer med ett eller flera barn med funktionsnedsättning eller särskilda behov och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om likvärdig lön och ersättning till anställda oavsett relation till assistansanvändaren och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av regelverket för daglig verksamhet och dess ersättning och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett system med skyddsnet för de som råkar ut för skador på daglig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa rätten till personlig assistans för det grundläggande behovet kommunikation och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemet för hjälpmedel också måste ses över, så att fritt val av hjälpmedel införs, och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till hjälpmedel även ska avse fritiden och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att arbeta fram nationella riktlinjer för hjälpmedel enligt en nationell prissättningsmodell och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten och förutsättningarna för ett ersättningssystem där personer med funktionsnedsättning kan kompenseras för merkostnader i samband med idrottsutövande och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa ett nationellt kompetenscenter där expertkunskap om avancerade hjälpmedel och barns hjälpmedelsbehov samlas och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att se över utformningen av LSS-insatser för att säkerställa att de bedöms likvärdigt över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilstöd för specialanpassade bilbarnstolar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka regelverket för bilstöd till att även omfatta personer som inte själva kör sin bil, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort åldersgränsen för bilstöd och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram förteckning över vilken samhällsviktig information som ska vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningssystemet för assistansersättning via kommunerna bör ses över så att det ser lika ut i hela landet och ligger i nivå med Försäkringskassans lägstanivå och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av valfrihet för assistansberättigade och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utdrag ur belastningsregister ska vara obligatoriskt för personliga assistenter vid nyanställning och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och komma till rätta med brottslighet och fusk inom assistansbranschen och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att assistansbolag inte ska kunna verka utan tillstånd och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att inrätta en form av bedömningscenter för utvärdering och bedömning av personer som saknar svenska medicinska journaler och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ställa krav på grundligare utvärdering vid en första

- ansökan om assistansersättning för personer som saknar medicinska journaler, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning till svensk lag och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter med det förebyggande arbetet kring våld mot funktionsnedsatta och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2039 av Marianne Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2195 av Sultan Kayhan m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rätten till personlig assistans i syfte att göra den mer allomfattande och tillkännager och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2232 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ändra särskilda skäl i lagen om särskilt stöd och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2784 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om ett fribelopp för inkomst som inte ska påverka bidrag kan införas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2785 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga och förenkla bedömningsystemet gällande ersättningsmodell samt assistansrätt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2786 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur fler alternativa sysselsättningsmodeller kan innefattas av LSS och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2793 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i samband med budgetpropositionen heltäckande bör redovisa resultaten av utvecklingen avseende förbättrade villkor för människor med funktionsvariationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2846 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av hur stödet till människor med nedsatt hörsel via hörselinstruktörer kan fungera bättre och på lika villkor över hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkorporera funktionshindersperspektivet inom samtliga beslut som kan beröra personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för kommuner och regioner att bidra till att Sverige implementerar FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla tolktjänsten för personer med hörselnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kommunernas insatser för äldre personer med funktionsnedsättning kan stärkas och om det finns behov av en statlig utredning om funktionshinder och åldrande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa civilsamhällets inflytande och ledarskap i offentligt finansierad funktionsstödverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2955 av Solveig Zander m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättning vid daglig verksamhet måste bli mer enhetlig och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av barnkonventionen som lag och dess implementering på samhällets

- stöd för barn med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
 3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska vara ensam huvudman för den personliga assistansen och att den nya lagen ska vara på plats före valet 2022 och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn under 16 år och att personer med psykisk funktionsnedsättning ska ha fortsatt rätt till assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om makeansvaret och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att inkludera utövande av föräldraskap i de grundläggande behoven och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera åldersgränsen för assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omprövning av behovet av assistans och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av en långsiktigt hållbar indexeringsbaserad finansieringsmodell för timschablonen för assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja timschablonen för assistansersättningen med 2,2 procent år 2022 och 2023 och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av samhällsekonomiska konsekvenser av beviljande eller nekande av personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka det myndighetsgemensamma arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet kopplad till assistansersättningen och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av sekretesslagstiftning i syfte att stärka den myndighetsövergripande kontrollverksamheten i arbetet med att bekämpa den organiserade brottsligheten och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om karenstid vid indragen tillståndsplikt på grund av oseriös assistansverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fast myndighetskontakt och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktlinjer baserade på befintlig forskning och kunskap kring bemötande av personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell uppföljning av det förebyggande arbetet och åtgärder när en person med funktionsnedsättning är våldsutsatt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella mål för myndigheters beredskap vid krissituationer för personer med Downs syndrom och intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell sammanställning av godkända hjälpmedel och medicintekniska produkter och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt ramverk för patientavgifter kopplade till hjälpmedel och medicintekniska produkter och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad valfrihet av hjälpmedel och medicintekniska produkter och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinatörer som stöd till anhöriga och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om daglig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försöksverksamhet kring förenklad biståndsbedömning inom LSS-insatsen ledsagning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kartläggning av tillgängligheten av ledarhundar och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handlingsplan för fysisk aktivitet efter rehabilitering och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att inkludera utövande av arbete i de grundläggande behoven och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att habiliteringsersättningen även ska omfatta personer som har daglig verksamhet enligt beslut från socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda bilstödet angående specialanpassade bilbarnstolar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3005 av Kristina Axén Olin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelmässig kontroll mot brottsregister för anställning inom omsorgsyrken där människor kan komma att stå i beroendeställning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3259 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utredning av åldersgränsen för bilstöd och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga regelverken så att insatser som färdtjänst, ledsagning och assistans ges för att möjliggöra politiskt engagemang och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta myndighetssamverkan för att upptäcka oseriösa assistansanordnare och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga hälso- och sjukvårdslagen vad gäller hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ansvaret för hjälpmedelsfrågor och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverken för funktionshinderspolitiska insatser ska förtydligas så att människor kan få det stöd de behöver för att kunna ha ett aktivt liv och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kommunernas tillämpning av merkostnadsprincipen och regelverken för förbehållsbelopp och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3500 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka kostnaden för tillståndsprövning hos IVO och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hantering av oseriösa aktörer inom personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjning av schablonen för timersättningen inom assistansersättningen med 2,2 % år 2022 och 2023 och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagändring inom LSS för att säkerställa att samtliga grundläggande behov är assistansgrundande i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3589 av Sofia Westergren och Marlène Lund Kopparklint (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar för personlig assistans att utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP):

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om radikalt olika regler om hjälpmedel vid sjukdomstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
23. Motioner som bereds förenklad		
2020/21:167	Maj Karlsson m.fl. (V)	1 och 10
2020/21:455	Per Lodenius och Helena Lindahl (båda C)	
2020/21:955	Lotta Olsson (M)	
2020/21:974	Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Maria Stockhaus (båda M)	
2020/21:1152	Ann-Sofie Lifvenhage och Lotta Finstorp (båda M)	
2020/21:1177	Ann-Sofie Lifvenhage och Lotta Finstorp (båda M)	
2020/21:1182	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2020/21:1210	Edward Riedl (M)	
2020/21:1328	Sten Bergheden och Marléne Lund Kopparklint (båda M)	
2020/21:1469	Eva Lindh (S)	
2020/21:1832	Julia Kronlid m.fl. (SD)	57–67
2020/21:1841	Isak From (S)	
2020/21:2032	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	1–8, 11, 12, 14, 18, 19, 22, 31, 33, 34, 39–41, 43, 54 och 61
2020/21:2039	Marianne Pettersson (S)	
2020/21:2793	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	
2020/21:2846	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2020/21:2953	Sofia Nilsson m.fl. (C)	58
2020/21:2996	Pia Steensland m.fl. (KD)	3, 4, 6, 7, 11, 20, 27, 33 och 35
2020/21:3005	Kristina Axén Olin (M)	
2020/21:3259	Barbro Westerholm m.fl. (L)	5
2020/21:3432	Bengt Eliasson m.fl. (L)	6, 7, 12, 13 och 19